

סילו

להאניש את העולם

שלושה כתבים: המבט הפנימי; הנוף הפנימי; הנוף
האנושי.

פתח דבר

שלושת הכתבים המרכיבים את הספר הזה נכתבו על ידי סילו במנדוסה, ארגנטינה.

כתיבתו של **המבט הפנימי** הסתיימה לקראת סוף הסתיו של 1972 ועבר תיקונים באוגוסט של 1988.

כתיבת **הנוף הפנימי** הסתיימה בחורף של 1981 ואף הוא עבר שינויים באוגוסט של 1988. לבסוף, **הנוף האנושי** נכתב כולו באוקטובר של אותה שנה.

בין ההוצאה לאור הראשונה של **המבט הפנימי** לבין עריכתו מחדש חלפו שש עשרה שנים. במהלך הזמן הזה הופץ הספר בשפות רבות במזרח ובמערב, דבר אשר הביא להתכתבות ניכרת עם קוראים רבים מאזורים שונים בעולם. דבר זה בוודאי תרם להחלטה לשנות כמה מן הפרקים של הספר, כיוון שבהתאם לרקע התרבותי אליו הגיע הספר, ניתן היה להבחין בפרשנויות שונות של הטקסט. היו אף מילים אשר הציבו קשיים רבים על מלאכת התרגום ושהטעו את הכוונה המקורית.

מה שנאמר לעיל תקף גם עבור **הנוף הפנימי**, למרות שבמקרה זה חלפו שבע שנים בין ההפקה המקורית והתיקון.

קרוב לוודאי שכוונת המחבר הייתה לבצע את העדכונים הללו בשני הכתבים הראשונים על מנת לשלבם עם השלישי. אפשר לשים לב ששני העדכונים נערכו באוגוסט של 1988 וכעבור חודשיים הופיע הספר השלישי. אמנם **הנוף האנושי** משמר את התכונות הסגנוניות המהותיות של שתי היצירות הקודמות, אך להבדיל מהן מדגיש נושאים ייחודיים של העולם התרבותי והחברתי ומאלץ תפנית בטיפול בנושאים אלה, תפנית אשר באופן בלתי נמנע משפיעה על כל המרכיבים של המכלול הספרותי הזה, שיקרא בשם "**להאניש את העולם!**".

יצירות אחרות של סילו, הרחוקות לחלוטין מסגנון הכתיבה של הפרוזה הפואטית, אינן סובלות מהקשיים שמתוארים כאן, בזמן שקיבוצן או פרסומן בנפרד אינו מחולל את אותה אינטראקציה בסגנון שכה בלתי נמנעת במקרה הזה.

המבט הפנימי

א. ההתבוננות

1. כאן מסופר כיצד ממירים את היעדר המשמעות של החיים במשמעות ובמלאות.
2. כאן ישנן שמחה, אהבה לגוף, לטבע, לאנושות ולרוח.
3. כאן שוללים את ההקרבות, את רגשות האשם ואת איומי העולם הבא.
4. כאן אין סתירה בין העולם הגשמי לבין העולם הנצחי.
5. כאן מדובר בהתגלות הפנימית, אליה מגיע כל אדם המהרהר בקפדנות בחיפוש עניו.

ב. הנכונות להבין

1. ידוע לי כיצד אתה מרגיש משום שאני מסוגל לחוות את מצבך, אך אתה אינך יודע כיצד לחוות את דבריי. על כן, כאשר אני מדבר אליך ללא כל אינטרס על מה שגורם לאדם להרגיש מאושר וחופשי, מוטב שתשתדל להבין.
2. אל תחשוב שתוכל להגיע להבנה תוך כדי ויכוח איתי. אתה רשאי להאמין שהבנתך תתבהר מתוך התנגדות, אך דע לך שזו אינה הדרך המתאימה במקרה הזה.
3. אם תשאל אותי מה היא הגישה הנכונה, אענה לך שהיא ההתבוננות לעומק וללא חיפזון במה שאסביר לך.
4. אם תאמר שיש לך דברים דחופים יותר לעסוק בהם, אענה לך שאם רצונך הוא לנוח או לחדול, לא אעשה דבר בכדי להתנגד לך.
5. גם אל תטען שהדרך שלי להציג את דבריי אינה מוצאת חן בעינך, כי לא זה מה שתאמר על הקליפה כאשר הפרי ערב לחכך.
6. אני מציג את דבריי בדרך הנראית לי כמתאימה ביותר, ולא דווקא בזו הרצויה לאלה השואפים לדברים המרוחקים מהאמת הפנימית.

ג. היעדר המשמעות

במהלך ימים רבים גיליתי את הפרדוקס הגדול הזה: אלה אשר נשאו את הכישלון בלבם הצליחו להאיר את הניצחון האחרון, ואילו אלה אשר חשו עטורי ניצחון נותרו בדרך כצמחים אשר חייהם מעורפלים וכבויים.

במהלך ימים רבים הגעתי אל האור מן המעמקים החשוכים ביותר, לא בסיועה של הדרכה אלא בעקבות התבוננות.

כך אמרתי לעצמי ביום הראשון:

1. אין משמעות לחיים אם הכול נגמר במוות.
2. כל הצדקה למעשינו, בין אם הם ראויים להערכה ובין אם הם בזויים, היא תמיד חלום חדש אשר מותיר ריקנות בהמשך הדרך.
3. אלוהים הוא משהו לא בטוח.
4. האמונה היא משהו כה משתנה בדומה להיגיון ולחלומות.
5. ניתן להתווכח בלי סוף על "מה שחייבים לעשות" ודבר לא יבסס לחלוטין את ההסברים.
6. "אחריותו" של זה שמתחייב אינה גדולה מזו של זה שאינו מתחייב.
7. אני פועל על פי האינטרסים שלי, ואין זה הופך אותי למוג לב, אך גם לא לגיבור.
8. "האינטרסים שלי" אינם מצדיקים דבר ואינם מערערים על דבר.
9. "הסיבות שלי" אינן טובות או גרועות מסיבותיהם של אחרים.
10. האכזריות מחרידה אותי אך לא בשל כך, או כשלעצמה, היא טובה או גרועה מטוב הלב.
11. מה שנאמר היום, על ידי או על ידי אחרים, חסר תוקף מחר.
12. למות לא בהכרח טוב יותר מלחיות או לא להיוולד, אך גם אינו גרוע יותר.
13. גיליתי, לא דרך הדרכה אלא מתוך התנסות והתבוננות, שאין משמעות בחיים אם הכול נגמר במוות.

ד. התלות

היום השני.

1. כל מה שאני עושה, מרגיש וחושב, אינו תלוי בי.
2. אני נתון לשינויים ותלוי בפעילותה של הסביבה. כשאני רוצה לשנות את הסביבה או את "האני" שלי, הסביבה היא זו שמשנה אותי. ועל כן אני פונה אל העיר או אל הטבע, אל הגאולה החברתית או אל מאבק חדש כלשהו אשר יצדיק את קיומי... בכל אחד מן המקרים האלה, מובילה אותי הסביבה לבחור בין גישה כזו או אחרת. כך משאירים אותי האינטרסים שלי והסביבה באותו מקום.
3. על כן אני אומר שאין כל חשיבות מי מחליט או מה מחליטים. במקרים כאלה אני טוען שעליי לחיות, מאחר שאני נמצא במצב של חיים. זה מה שאני אומר, אך אין לכך כל צידוק. אני יכול להיות נחוש, מהוסס או אדיש. בכל אופן, כל אפשרות עשויה להיות טובה מחברתה בשלב כזה או אחר, אך בסופו של דבר אין אפשרות "טובה יותר" או "גרועה יותר" מעצם הגדרתה.
4. אם יאמר לי אדם כי מי שלא אוכל מת, אענה לו שיש צדק בדבריו, ושהוא נאלץ לאכול בגלל צרכיו, אך לא אוסיף ואומר שמאבקו להשגת אוכל מצדיק את קיומו. גם לא אומר שיש רע בכך. אומר בפשטות שמדובר במעשה נחוץ למען הקיום, אישית או קבוצתית, אך כזה אשר אין בו כל טעם כשמפסידים בקרב האחרון.
5. אוסיף ואומר שאני מגלה סולידאריות עם מאבקם של העני, של המדוכא ושל הנרדף. אגיד שאני מרגיש "הגשמה" עם ההזדהות הזו אך שאני מבין שאיני מצדיק בכך דבר.

ה. הרמזים למשמעות

היום השלישי.

1. לעיתים הקדמתי מעשים שהתרחשו לאחר מכן.
 2. לעיתים קלטתי מחשבה רחוקה.
 3. לעיתים תיארתי מקומות שמעולם לא ביקרתי בהם.
 4. לעיתים סיפרתי בדיוק רב את שאירע בהיעדרי.
 5. לעיתים אחזה בי שימחה אדירה.
 6. לעיתים פשטה בי הבנה מוחלטת.
 7. לעיתים שיכר אותי איחוד מושלם עם כל מה שסובב אותי.
 8. לעיתים ניפצתי את אשליותיי והבטתי במציאות בדרך חדשה.
 9. לעיתים זיהיתי דבר שאני רואה לראשונה כמו משהו שכבר ראיתי בעבר.
- ... וכל זה נתן לי חומר למחשבה. אני מבין היטב שאלמלא ההתנסויות הללו לא הייתי נחלץ מהיעדר המשמעות.

ו. חלום והתעוררות

היום הרביעי.

1. איני יכול להתייחס למה שאני רואה בחלומותיי כאל מציאות, גם לא למה שאני רואה בחלומות למחצה ואף לא למה שאני רואה בעודי ער אך חולם בהקיץ.
 2. אני יכול להתייחס כאל מציאות למה שאני רואה כשאני ער ולא חולם בהקיץ. לא מדובר במה שחשתי קולטים אלא בפעולותיה של התודעה שלי המתייחסות ל"נתונים" המעובדים. כיוון שהנתונים התמימים והמוטלים בספק מסופקים על ידי החושים החיצוניים, הפנימיים ועל ידי הזיכרון. מה שקובע זה שהתודעה שלי יודעת זאת בעודה במצב ערות ומאמינה בזה כשהיא רדומה. לעיתים נדירות אני תופש את המציאות בדרך חדשה, ואז אני מבין שהמראות היומיומיים דומים לחלום או לחלום-למחצה.
- ישנו אופן אמתי אחד להיות ער: זו הדרך שהובילה אותי להתבונן לעומק במה שנאמר עד כה והיא, בנוסף, זו שפתחה בפניי את השער כדי לגלות את המשמעות של כל הקיים.

ז. נוכחותו של הכוח

היום החמישי.

1. כשהייתי ער באמת טיפסתי מהבנה להבנה.
 2. כשהייתי ער באמת אך חסר לי מרץ על מנת להמשיך בעלייה, הצלחתי למצוא את הכוח בתוכי. הוא היה בכל גופי. הייתה אנרגיה ולו בתאים הקטנים ביותר של גופי. אנרגיה זו זרמה והייתה מהירה וחזקה יותר מזרימת הדם.
 3. גיליתי שהאנרגיה התרכזה בנקודות השונות בגופי כשאלו פעלו, ונעלמה כשלא הייתה בהן כל פעילות.
 4. בעת מחלה לא הייתה האנרגיה חזקה מספיק, או שהתרכזה בדיוק בנקודות אשר ניזוקו. אך כאשר הצלחתי להשיב את זרימתה התקינה, חלה נסיגה במחלות רבות.
- מספר עמים הכירו זאת ופעלו להשבת האנרגיה באמצעות שיטות שונות הזרות לנו כיום.*
- מספר עמים הכירו זאת ופעלו להעברת האנרגיה לאנשים אחרים. כך, חלו "הארות" בהבנה ואף "נסים".*

ח. השליטה בכוח

היום השישי.

1. ישנה דרך לנתב ולרכז את הכוח הזורם בגוף.
2. ישנן נקודות שליטה בגוף, בהן תלוי מה שמוכר לנו בתור תנועה, רגש ודמיון. כאשר פועלת האנרגיה על הנקודות הללו, בא הדבר לידי ביטוי בהבעות מוטוריות, רגשיות ואינטלקטואליות.
3. על פי רמת פעילותה של האנרגיה, אם היא פנימית או שטחית יותר בגוף, נוצרים התרדמה העמוקה, מצב החולמנות או מצב הערנות המוחלטת... קרוב לוודאי שההילות אשר סובבות את גופם או את ראשם של הקדושים בתמונות בעלות אופי דתי, מרמזות לתופעת האנרגיה שלעיתים מקבלת ביטוי חיצוני יותר.
4. ישנה נקודת שליטה של מצב הערנות האמיתי וישנה דרך לנתב אליה את הכוח.
5. כאשר מנותבת האנרגיה לנקודה זו, נעות כל נקודות השליטה האחרות תחת השפעתה.
לאחר שהבנתי זאת וניתבתי את הכוח לנקודה העליונה ההיא, חש כל חלק בגופי מכת אנרגיה עצומה, אשר הלמה בחוזקה בתודעתי, ואני עליתי מהבנה להבנה. אולם שמתי לב לכך שביכולתי לרדת למעמקים כאשר אני מאבד שליטה על האנרגיה. נזכרתי באגדות אודות "גן העדן" ו"הגיהנום" וראיתי את קו ההפרדה בין שני המצבים המנטאליים הללו.

ט. התגלויותיה של האנרגיה

היום השביעי.

1. בכוחה של האנרגיה שבתנועה "להשתחרר" מהגוף תוך שמירה על אחדותה.
2. האנרגיה המאוחדת הזו הייתה מעין "כפיל של הגוף" אשר תאם לייצוג הפנים-גופי של הגוף עצמו בתוככי חלל הייצוג. תחומי המדע שעסקו בתופעות מנטאליות לא דנו מספיק בקיומו של החלל הזה וגם לא בייצוגים התואמים לתחושות הפנימיות של הגוף.
3. האנרגיה הכפילה (כלומר, כזו הנתפסת כ"חיצונית" לגוף או "נפרדת" מבסיסו החומרי) נמוגה כדימוי או הוצגה בצורה מדויקת, בהתאם לאחדות הפנימית שהייתה למי שפעל כך.
4. יכולתי להיווכח שה"החצנה" הזו של האנרגיה, אשר הציגה את הגוף עצמו כ"מחוץ" לגוף, נוצרה כבר ברמות הנמוכות ביותר של התודעה. במקרים כאלה קרה שההתקפה על השלמות הבסיסית ביותר של החיים גרמה לתגובה הזו, כמנגנון הגנה על מה שעומד תחת איום. לכן, אצל כמה מדיומים אשר רמת מודעותם הייתה נמוכה ואשר אחדותם הפנימית נמצאה בסיכון, התגובות הללו היו בלתי רצוניות ויוחסו לישויות אחרות, ולא להם עצמם.

"רוחות הרפאים" או "רוחות" למיניהן בכמה עמים או אצל כמה רופאי אליל לא היו אלא "הכפילים" עצמם (הייצוגים עצמם) של אותם אנשים אשר חשו שהם נשלטים בידיהם. מכיוון שמצבם המנטאלי עומעם (היה בטראנס), כתוצאה מאיבוד שליטה על הכוח, הם חשו שהם נשלטים בידי הוויות זרות שלעיתים יצרו תופעות יוצאות דופן. אין ספק ש"אחוזי דיבוק" רבים חשו תופעות כאלו. הדבר המכריע אם כן היה השליטה על הכוח.

הדבר שינה לחלוטין הן את תפיסת החיים הרגילים שלי והן את תפיסתי אודות החיים שלאחר המוות. בגלל מחשבות וניסיונות אלו איבדתי את אמונתי במוות ואיני מאמין בו מאז, כפי שאיני מאמין בהיעדר המשמעות שבחיים.

י. וודאות לגבי המשמעות

היום השמיני.

1. החשיבות האמיתית של החיים הערניים נעשתה ממשית בעיניי.
2. החשיבות האמיתית של הכנעתן של הסתירות הפנימיות שכנעה אותי.
3. החשיבות האמיתית שבשליטה בכוח, למען השגת איחוד והמשכיות, מילאה אותי במשמעות משמחת.

יא. המרכז המאיר

היום התשיעי.

1. בכוח היה "אור" אשר נבע מ"מרכז" מסוים.
 2. בפירוקה של האנרגיה התקיימה התרחקות מהמרכז, ובהתאמה – עם איחודה ופיתוחה, תפקד המרכז המאיר.
- לא הפליא אותי למצוא בעמים עתיקים את האמונה באל השמש, והבנתי שבזמן שכמה מהם סגדו לכוכב משום שהעניק חיים לאדמה ולטבע, ראו אחרים בגוף המפואר הזה סמל למציאות גדולה יותר.
- היו מי שהרחיקו לכת אף יותר וקיבלו מהמרכז הזה אינספור סגולות אשר לעיתים "השתלחו" כלשונות אש על אלו שהיו נתונים להשפעתם, לפעמים בדמות ספרות זוהרות ולפעמים כסנה בוער אשר הופיע בפני המאמין הירא.

יב. התגליות

היום העשירי.

מעטות אך חשובות היו תגליותיי. אסכם אותן כך:

1. הכוח זורם בגוף באופן לא רצוני, אך ניתן לכוון אותו בעזרת מאמץ מודע. הישג של שינוי מכוון ברמת המודעות מעניק לאדם הצצה חשובה אל השחרור מהתניות "טבעיות" שנדמה שמשלטות על התודעה.
 2. בגוף ישנן נקודות שליטה האחראיות על תפקודיו השונים.
 3. ישנם הבדלים בין מצב הערנות האמיתי לבין רמות אחרות של מודעות.
 4. ניתן להוביל את הכוח אל נקודת היקצה האמיתית (בהביננו את ה"כוח" כאנרגיה מנטאלית שמתלווה אל דימויים מסוימים, ו"נקודה" כמיקומו של דימוי ב"מקום" מסוים בחלל הייצוג).
- באמצעות מסקנות אלה זיהיתי בתפילותיהם של עמים עתיקים גרעין של אמת גדולה, שהוחשכה על ידי פולחנים פרקטיקות חיצוניות שלא הבשילו עד לכדי התפתחות של עבודה פנימית, שכאשר היא מתבצעת בשלמות, מביאה את האדם במגע עם המקור המאיר שלו. לבסוף, גיליתי שהתגליות שלי אינן התגלויות כלל, אלא תוצאה של ההתגלות הפנימית אליה מגיע כל מי שמחפש, ללא סתירות, את האור בתוככי ליבו.

יג. העקרונות

הגישה כלפי החיים והדברים בכללם שונה כאשר ההתגלות הפנימית מכה כברק.

בהתקדמות איטית צעד אחר צעד, בהרהור מעמיק של מה שנאמר פה ומה שעוד יאמר, תוכל להפוך את היעדר המשמעות למשמעות. אין זה היינו אך מה שתעשה עם חייך. חייך, הכפופים לחוקים, חשופים לאפשרויות בחירה. אין אני מדבר על חופש. אני מדבר על שחרור, על תנועה, על תהליך. אין אני מדבר על חופש כמשהו דומם, אלא על שחרור צעד אחר צעד, כפי שמתחרר מהדרך ההכרחית זה שקרב אל עירו. כך, "מה שצריך להיעשות" אינו תלוי במוסר רחוק, בלתי מובן ותלוי-מוסכמות, אלא בחוקים: חוקי חיים, חוקי אור, חוקי התפתחות.

להלן מה שיכונה "העקרונות", אשר עשויים לסייע בחיפוש אחר אחדות פנימית:

1. ללכת נגד התפתחותם של הדברים זה ללכת נגד עצמך.
 2. כאשר אתה דוחף משהו אל עבר מטרה אתה משיג את היפוכה.
 3. אל תתנגד לכוח גדול. תיסוג עד אשר הוא ייחלש, ואז תתקדם בנחישות.
 4. הדברים הם בסדר כאשר הם מתקדמים יחד, לא כל אחד לחוד.
 5. אם אתה שלם גם עם היום וגם עם הלילה, גם עם הקיץ וגם עם החורף, הרי שהתגברת על הסתירות.
 6. אם אתה רודף אחר ההנאה, אתה כובל את עצמך לסבל. אולם, כל עוד לא תזיק לבריאותך, תהנה ללא עכבות כאשר תזדמן לך האפשרות לכך.
 7. אם אתה רודף אחר מטרה, אתה כובל את עצמך. אם אתה עושה כל דבר כאילו היה מטרה בפני עצמה, אתה משתחרר.
 8. תתגבר על סתירותיך כאשר תבין אותן עד שורשן האחרון, לא כאשר תנסה לפתור אותן.
 9. כאשר אתה מזיק לאחרים אתה כובל את עצמך. אולם אם לא תזיק לאחרים תוכל לעשות כרצונך בחופשיות.
 10. כאשר אתה נוהג כלפי אחרים כפי שאתה רוצה שינהגו כלפיך, אתה משתחרר.
 11. אין זה משנה באיזה מחנה העמידה אותך השתלשלות המאורעות; מה שחשוב הוא שתבין שאתה לא בחרת באף מחנה.
 12. הפעולות המאוחדות או הסותרות מצטברות בך. אם תחזור על הפעולות בעלות אחדות פנימית, שום דבר כבר לא יוכל לעצור בעדך.
- אתה תהיה כמו כוח טבע שלא נתקל בהתנגדות במהלך התקדמותו. למד להבחין בין קושי, בעיה או מכשול לבין סתירה. בעוד הראשונים מעודדים או מקדמים אותך, הרי שהסתירה משתקת אותך בתוך מעגל סגור.

כאשר תמצא בלבך כוח גדול, שמחה וטוב לב, או כאשר תרגיש חופשי וללא סתירות, הודה על כך מיד בתוכך. כאשר יקרה ההפך – בקש באמונה, ואותה הודייה שצברת תחזור אליך מותמרת ומורחבת לתועלתך.

יד. המדריך לדרך הפנימית

אם הבנת היטב את אשר הוסבר עד כה, תוכל להתנסות באמצעות עבודה פשוטה, בהתגלותו של הכוח. אולם אין זהות בין הצבתך את עצמך בנכונות מנטאלית נכונה פחות או יותר (כאילו מדובר היה בנכונות למלאכה טכנית), ובין הענקת טון ופתיחות רגשית הדומה לזו שמשרה השירה. זו היא גם הסיבה שהשפה המשמשת להעברת אמיתות אלו נוטה לאפשר את העמדה המנכיחה בקלות רבה יותר את ההתבוננות הפנימית, ולא את הרעיון אודות "ההתבוננות הפנימית".

כעת עקוב בתשומת לב אחר הסבריי, כיוון שמדובר בנוף הפנימי אותו אתה עשוי למצוא בעבודתך עם הכוח, ובכיוונים שתוכל להקנות לתנועותיך המנטאליות:

"בדרך הפנימית תוכל להלך מוחשך או מואר. שים לב לשתי הדרכים הנפרשות לפניך.

אם תאפשר להווייה שלך לנוע אל עבר אזורים חשוכים, ינצח גופך בקרב ו יהיה הוא השולט. או אז יופיעו תחושות ומופעים של רוחות, של כוחות, של זיכרונות. בדרך זו יורדים עוד ועוד. שם נמצאים השנאה, הנקמה, הניכור, הרכושנות, הקנאה, הרצון להיות. אם תרד עוד, ישתלטו עליך חוסר האונים, הטינה וכל אותן אשליות ושאיפות שהביאו על האנושות חורבן ומוות.

אם תדחוף את הווייתך בכיוון האור, תמצא התנגדות ועייפות על כל צעד. ישנם אשמים לעייפות הזו במהלך העלייה. חייך מכבידים עליך, זיכרונותיך מכבידים עליך, פעולותיך הקודמות מונעות ממך לעלות. הטיפוס הזה קשה בגלל פעילות גופך הנוטה להשתלט.

במשעולי עלייתך נמצאים אזורים מוזרים בעלי צבעים טהורים וצלילים לא מוכרים.

אל תימלט מפני הטיהור שפועל כמו אש שמעורר אימה עם רוחות הרפאים שלו.

דחה את הבהלה ואת שברון הלב.

דחה את הרצון להימלט אל אזורים תחתונים וחשוכים.

דחה את ההיצמדות אל הזיכרונות.

דבק בחופש הפנימי, באדישות אל אשליית הנוף, בנחישות בעלייה.

אור זך זורח בפסגות רכסי ההרים הגבוהים, ומי אלף הגוונים זורמים בין צלילים לא מוכרים אל עבר רמות וערבות צלולות.

אל תירא מעצמת האור המרחיק אותך ממרכזו בעוצמה הולכת וגוברת. ספוג אותו כאילו היה נוזל או רוח, כי ללא ספק בו מצויים החיים.

כאשר תמצא ברכס ההרים הגבוה את העיר הנסתרת, עליך להכיר את הכניסה. אבל את זאת תדע ברגע שישתנו חייך. חומותיה האדירות נכתבות בעזרת צורות, בעזרת צבעים, הן "מורגשות". בעיר זו נשמר כל שנעשה וכל שייעשה... אבל עבור עיניך הפנימית, השקוף מעורפל. כן, החומות בלתי חדירות מבחינתך!

טול את הכוח מהעיר הנסתרת. חזור אל עולם החיים הדחוסים עם מצח וידיים מאירים".

טו. התנסות השלווה ומעבר הכוח

1. הרפה לחלוטין את גופך והשקט את הראש. כעת, דמיין ספירה שקופה וזוהרת, שברדתה עד אליך, מתמקמת לה בסופו של דבר בתוככי לבך. תוכל לזהות מיד שהספירה מפסיקה להופיע כדימוי והופכת לתחושה המתרחבת בתוך החזה.
2. שים לב כיצד תחושת הספירה מתפשטת מהלב אל מחוץ לגוף, בו בזמן שנשימתך מתרחבת והופכת עמוקה יותר. כאשר התחושה תגיע עד גבולות הגוף תוכל לעצור ולחוות בהתנסות השלום הפנימית. תוכל להישאר במצב זה למשך כל זמן שייראה לך מתאים. לאחר מכן, תיסוג מאותה התרחבות (בהגיעך, כמו בהתחלה, עד הלב) בשביל לשחרר את הספירה ולסיים את התרגיל שליו ומעודד. תרגיל זה נקרא "חווית השלווה".
3. לעומת זאת, אם ברצונך להתנסות במעבר הכוח, במקום לסגת במהלך ההתרחבות יהיה עליך להגדיל אותה עוד ולאפשר לרגשות שלך ולמלוא הווייתך לעקוב אחריה. אל תנסה לשים לב לנשימתך. הנח לה לפעול מעצמה בזמן שאתה עוקב אחר ההתרחבות אל מחוץ לגוף.
4. עליו לומר זאת שוב: תשומת לבך, ברגעים אלה, צריכה להיות מרוכזת בתחושת הספירה המתרחבת. אם אינך יכול להשיג זאת, מוטב שתעצור ותנסה בהזדמנות אחרת. גם אם לא תתנסה במעבר, עדיין תוכל לחוות תחושת שלווה מעניינת.
5. אם לעומת זאת, הרחקת לכת, תתחיל להתנסות במעבר. מידיך ומאזורים אחרים בגופך יגיע אליך טונוס תחושה שונה מהרגיל. אתה תחוש תנודות מתגברות, ותוך זמן קצר יוצאו בעוצמה דימויים ורגשות. הנח למעבר הכוח להתרחש בחופשיות.
6. בקבלך את הכוח אתה תחוש את האור או צלילים מוזרים, התלויים באופן הייצוג האופייני לך. בכל אופן, חשובה ההתנסות בהרחבת התודעה, אשר אחד מסמניה הוא צלילות ונכונות להבין את מה שמתרחש.
7. בכל עת שתרצה תוכל להפסיק את המצב הייחודי הזה (אם הוא טרם נפסק מעצמו), אם רק תדמיין או תחוש שהספירה מתכווצת ויוצאת ממך באותו אופן בו היא הגיעה להתחלה.
8. מעניין להבין שמצבי תודעה מעוררת רבים הושגו ומושגים, כמעט תמיד, על ידי מנגנונים דומים לאלה המתוארים כאן. כמובן שהללו עטופים בפולחנים מוזרים או, לעתים מחוזקים על ידי עייפות, אובדן רסן מוטורי, שינון ותנחות, שבכל המקרים מערערים את הנשימה ומעוותים את התחושה הכללית של תוך-הגוף. עליך לזהות בתחום זה את ההיפנוזה, את פעולת המדיומים וגם את השפעת הסמים, שאמנם פועלים באמצעים אחרים אך גורמים למצבים מעורערים דומים. ללא ספק, המשותף לכל המצבים הללו הוא היעדר השליטה וחוסר ההבנה לגבי מה שמתרחש. הייה ספקן לגבי תופעות שכאלה וקבל אותם כ"טראנס" פשוט אליו נקלעו הבורים, המתנסים ואפילו "הקדושים", כפי שמסופר באגדות.

9. גם אם פעלת בהתאם להנחיות אתה עשוי שלא להצליח ליצור את המעבר. אין בכך משום מקור לדאגה, אלא סימן להיעדר "חופשיות" פנימית, מה שיכול להעיד על מתח רב, בעיות בדינאמיקה של הדימוי, ובקצרה, פיצול בהתנהגות הרגשית - דבר שקרוב לוודאי נוכח גם בחייך היומיומיים.

טז. הקרנת הכוח

1. אם חווית את מעבר הכוח תוכל להבין כיצד, בהסתמך על תופעות דומות אך ללא שום הבנה, פיתחו עמים שונים פולחנים ומסורות שהוכפלו לאחר מכן עד אין קץ. באמצעות התנסויות מהסוג שתואר לעיל, חשו אנשים רבים את גופם "משוכפל". חוויית הכוח העניקה להם את התחושה שהם יכולים להקרין את האנרגיה הזו אל מחוץ לעצמם.
2. הכוח "הוקרן" אל אחרים וגם אל עבר חפצים "המסוגלים" לקבל ולשמר אותו. אני בטוח שלא יקשה עליך להבין את תפקידם של חפצי פולחן בדתות השונות, ובאופן דומה, את המשמעות של מקומות קדושים ושל כוהנים "הטעונים" לכאורה בכוח. כאשר חפצים שונים היו למושא הערצה מלאת אמונה במקדשים והוקפו בטקס ובפולחן, קרוב לוודאי שהם "החזירו" למאמינים את האנרגיה שנצברה בהם במהלך אין ספור תפילות. זוהי מוגבלות ההבנה של המעשה האנושי – העובדה שכמעט תמיד הסבירו את הדברים הללו על פי הסבר חיצוני של תרבות, מיקום, היסטוריה ומסורת, בעוד ההתנסות הפנימית הבסיסית היא נתון חיוני להבנה.
3. אותה "הקרנה", "טעינה" ו"השבה" של הכוח, ישובו ויעסיקו אותנו בהמשך. אך כבר עכשיו אומר לך שאותו מנגנון ממשיך לפעול אפילו בתרבויות חילוניות, בהם המנהיגים והידוענים עטויים הילת ייצוג מיוחד בעיני זה שרואה אותם והיה רוצה אפילו "לגעת" בהם, או לשים בעלות על פיסה מבגדיהם או על אחד מן החפצים שלהם.
4. זאת משום שכל ייצוג של ה"נעלה" הוא מהעין כלפי מעלה, מעל לקו הראיה הרגילה. וה"נעלים" הם האישים ש"מחזיקים בבעלותם" את טוב הלב, את החוכמה ואת הכוח. "למעלה" נמצאים המעמדות הגבוהים, הדגלים והמדונה. ואנו, בני תמותה פשוטים, צריכים "לעלות" במעמד החברתי ולהתקרב אל השררה בכל מחיר. מה רע מצבנו: אנו עדיין מונחים על ידי מנגנונים שתואמים את הייצוג הפנימי, עם ראשינו "למעלה" בעוד רגלינו דבוקות לאדמה. מה רע מצבנו כאשר אנו מאמינים בדברים כאלה (ומאמינים מפני שהם "מציאותיים" בייצוג הפנימי). מה רע מצבנו כאשר מבטנו החיצוני אינו אלא הקרנה לא מודעת של המבט הפנימי.

יז. אובדן ודיכוי הכוח

1. פריקות הכוח העיקריות הן תוצאה של מעשים נעדרי שליטה. אלה הם: דמיון ללא מעצורים, סקרנות ללא בקרה, פטפטת ללא מידה, מיניות מופרזת ושימוש מוגזם בחושים (לראות, לשמוע, לטעום וכו', באופן מוגזם וללא תכלית). אבל עליך להבין שרבים פועלים באופן שכזה על מנת לפרוק מתחים, שאלמלא פרקו אותם היו גורמים למכאובים רבים. כך, ובהתייחס לתפקידן של פריקות אלה, תסכים איתי שלא כדאי לדכא אותן אלא מוטב להסדירן.
2. באשר למיניות עליך להבין נכון: אין לדכא את התפקוד הזה, מפני שהתוצאה תהיה תופעות מייסרות וניגודים פנימיים. המיניות מוצאת את כיוונה ומסתיימת באקט עצמו, אבל לא כדאי שהיא תמשיך להמריץ את הדמיון או לחפש אובייקט חדש לכיבוש באובססיות.
3. השליטה במין על ידי "מוסר" חברתי או דתי שימשה למטרות שאין להן ולא כלום עם ההתפתחות, אלא דווקא עם הכיוון המנוגד.
4. הכוח (אנרגיית הייצוג של תחושת תוך-הגוף), הופנה אל עבר האופל בתרבויות שנמצאו תחת דיכוי ושם התרבו המקרים של אנשים "אחוזי שדים", "מכשפים", מחללי קודש ופושעים מכל סוג, שנהנו מהסבל ומהרס החיים והיופי. בשבטים ובתרבויות אחדות הפושעים נמנו עם הנאשמים והמאשימים כאחד. במקרים אחרים נרדף כל מה שהיה מדע וקידמה, מפני שהללו היו ניגוד לחוסר רציונאליות, לאפל ולמדוכא.
5. אצל כמה עמים פרימיטיביים עדיין קיים דיכוי המין, וכך גם אצל עמים אחרים הנחשבים ל"תרבויות מתקדמות". ברור שאצל אלה ואלה ההרס הוא רב, גם אם המקור למצב שונה אצל כל אחד מהם.
6. אם תבקש הסברים נוספים אומר לך שהמין הוא למעשה קדוש והוא המרכז ממנו פורצים החיים וכל מבע של יצירתיות. באותו האופן, פורץ ממנו גם כל הרס, כאשר תפקודו אינו מוסדר.
7. לעולם אל תאמין לשקריהם של מרעילי החיים כאשר הם מתייחסים למין כאל משהו בזוי. ההיפך הוא הנכון, במין ישנו יופי ולא לשווא הוא קשור אל מיטב רגשות האהבה.
8. הייה זהיר, אם כן, והתייחס אליו כאל משהו נפלא שיש לנהוג בו בעדינות, מבלי להפוך אותו למקור לסתירות או להתפרקות של אנרגיה חיונית.

יח. פעולה ותגובה של הכוח

הסברתי קודם: "כאשר תמצא בלבך כוח גדול, שמחה וטוב לב, או כאשר תרגיש חופשי וללא ניגודים, הודה על כך מיד בתוכך."

1. "להודות" פירושו לרכז את הלכי הנפש החיוביים המקושרים אל דימוי או אל ייצוג. אותו מצב חיובי, המקושר כך, גורם לכך שבמצבים שליליים, על ידי אזכור דבר אחד, יופיעו הדברים האחרים שנלוו אליו בזמנים קודמים. מכיוון שבנוסף לכך, ניתן לחזק את אותו "מטען" מנטאלי על ידי שינון קודם, ביכולתו לסלק רגשות שליליים שמצבים מסוימים עלולים היו לכפות.
2. לכן, מתוכך יחזור מה שהיית עשוי לבקש, מוכפל לתועלתך, בתנאי שצברת בתוכך מצבים חיוביים רבים. ואין כבר צורך להסביר שאותו מנגנון עצמו שימש (באופן מבוזבז) על מנת "לטעון כלפי חוץ" חפצים, אנשים או ישויות פנימיות "שהוקרנו", מתוך אמונה שייענו לתחינות ולבקשות.

יט. המצבים הפנימיים

עליך לרכוש כעת תחושה מספקת בנוגע למצבים הפנימיים שבהם תוכל להימצא במהלך חיך, ובעיקר, במהלך עבודתך ההתפתחותית. אין באפשרותי אלא להמחיש זאת באמצעות דימויים (במקרה זה, אלגוריות). מעלתן של אלו, כך נראה לי, הינה ביכולתן לרכז באופן "ויזואלי" הלכי נפש מורכבים. מאידך, הייחוד שביצירת קשר בין מצבים אלה, כאילו היו רגעים שונים של אותו תהליך, מכניס שוני אל התיאורים המקוטעים תמיד, אליהם הרגילו אותנו אלה העוסקים בנושאים הללו.

1. המצב הראשון, בו שלט היעדר המשמעות (אותו תיארו בתחילת דברנו), ייקרא "חיוניות לא ממוקדת". הכול מכוון על ידי צרכים גופניים, אך נוטים לבלבל את הללו, לעיתים קרובות, עם תשוקות ודימויים סותרים. שורה במצב זה אפילה על המניעים ועל המעשים. אנו נותרים במצב זה כצמחים, אבודים בין צורות משתנות. מנקודה זו ניתן להתפתח בשתי דרכים: דרך המוות או דרך המוטציה.
2. דרך המוות מביאה אותך למול נוף כאוטי וחשוך. אנשי קדם הכירו את הנוף הזה וכמעט תמיד מיקמו אותו "מתחת לפני האדמה", או במעמקי התהום. היו גם כאלו שביקרו בממלכה זו על מנת "לקום לתחייה" בדרגות הארה גבוהות. עליך להבין ש"מתחת" למוות נמצאת החיוניות הלא ממוקדת. יתכן שנפש האדם מקשרת את הפירוק שלאחר המוות עם תופעות שינוי שבאות אחרי המוות, וייתכן גם שהיא מקשרת את התנועה הלא ממוקדת עם הקדמה ללידה. אם הכיוון אליו אתה פונה הוא מעלה, "המוות" משמעו ניתוק ממצב הקודם. דרך המוות עולים למצב אחר.
3. בדרכנו מן המוות מגיעים אל מקלט הנסיגה. שתי דרכים נפתחות ממנו: דרך החרטה והדרך ששימשה לצורך עלייה – דרך המוות. פנייה בדרך הראשונה משמעה שהחלטת לקטוע את חיך כפי שהיו עד כה. אם תשוב בדרך המוות תיפול לתהומות בתחושה של מעגל סגור.
4. עם זאת, אמרתי שישנה דרך נוספת לברוח מן החיוניות התהומית, זוהי דרך המוטציה. בחירה בדרך זו משמעה שברצונך לצאת ממצב העגום מבלי שתהיה מוכן לוותר על כמה מן היתרונות המדומים של מצב זה. זוהי אם כן דרך שווא, המוכרת כ"דרך השגויה". מפלצות רבות יצאו מן המעמקים במעבר מפותל זה. הן שאפו לכבוש בסערה את השמיים מבלי לוותר על הגיהנום, וכך הקרינו על העולם התיכון סתירות אינסופיות.
5. אני מניח שבעלייתך מממלכת המוות ודרך חרטה מודעת, הגעת כבר אל משכנה של הנטייה. שתי תומכות דקיקות מחזיקות את משכנך: השימור והתסכול. השימור היא תומכת שווא לא יציבה. בהליכתך עליה אתה משלה עצמך ברעיון הקביעות, אך למעשה אתה יורד במהירות רבה. אם תפנה בדרך התסכול, עלייתך תהיה קשה אבל זוהי הדרך האמיתית היחידה.
6. מכישלון אל כישלון תוכל להגיע אל המנוחה הבאה, אשר נקראת "משכן הסטייה". היזהר בבחירתך לגבי שתי הדרכים העומדות כעת לפניך: או שתפנה אל דרך ההחלטיות, שתוביל אותך אל היצירה, או שתפנה אל דרך הטינה שתגרום לך לרדת שוב אל הנסיגה. שם תעמוד בפני התלבטות: או שתבחר במבוך החיים המודעים (ותעשה זאת בנחישות), או שתשוב

בכעס אל חייך הקודמים. רבים הם אלו שבאי יכולתם להתעלות מעל עצמם, קיפחו שם את אפשרויותיהם.

7. אולם אתה שעלית בנחישות נמצא כעת באכסניה המוכרת כ"יצירה". שם תמצא שלוש דלתות: אחת נקראת "נפילה", אחרת "ניסיון" והשלישית "התבזות". הנפילה תביא אותך ישירות אל המעמקים ורק תקרית חיצונית יכולה לדחוף אותך לעברה. קשה להאמין שתבחר בדלת זו. לעומתה, זו של ההתבזות מובילה אותך בדרך עקלקלה חזרה אל התהום דרך השבילים בהם עברת, במעין מערבולת גועשת בה אתה מחשב כל העת את כל מה שהפסדת והקרבת. מבחן תודעה המביא אותך אל ההתבזות הוא כמובן מבחן שווא, בו אתה מאבד פרופורציה לגבי הדברים ביניהם אתה משווה ומפחית מערכם. אתה משווה בין מאמץ העלייה לבין "ההטבות" עליהן ויתרת. אולם אם תתבונן על הדברים מקרוב, תגלה שלא עזבת דבר מסיבה זו אלא מסיבות אחרות. ההתבזות מתחילה אם כן בסילוף המניעים שלכאורה היו זרים למניעי העלייה. אני שואל כעת: מה בוגד בנפש? האם מדובר במניעי השווא של התלהבות ראשונית? או אולי הקושי שבמשימה? או שמא הזיכרון השקרי של קרבנות שלא נעשו כלל, או שנבעו ממניעים אחרים? אני אומר לך ושואל אותך כעת: ביתך עלה באש מזמן. על כן החלטת לעלות. או שמא תחשוב כעת שהוא נשרף בגלל העלייה? האם הבטת סביב על מנת לראות מה קרה לבתים האחרים? ... אין ספק שעליך לבחור בדלת האמצעית.

8. עלה במדרגות הניסיון ותגיע אל כיפה לא יציבה. משם, עבור במעבר צר ומפותל, אותו תזהה כ"הפכפכות", עד שתגיע אל חלל רחב וריק (כמו רחבה), הנקרא "החלל-הפתוח-של-האנרגיה".

9. בחלל זה אתה עשוי להיבהל מהנוף השומם והעצום, ומן השקט המפחיד של לילה מלא בכוכבי ענק דוממים. שם, בדיוק מעל ראשך, תראה ברקיע את צורתו הנעוצה והמרמזת של "הירח השחור"... ליקוי ירח מוזר העומד במקום המנוגד בדיוק לשמש. שם יהיה עליך להמתין לשחר, סבלני ומלא אמונה, מפני ששום דבר רע לא יכול לקרות אם תשמור על שלותך.

10. יתכן שבמצב הזה תרצה לצאת משם מהר. אם כך יקרה, אתה עלול לפנות בכל כיוון רק כדי לא להמתין ליום בסבלנות. עליך לזכור שכל תנועה שם (בחושך) היא שקרית ונקראת באופן כללי "אלתור". אם, בהתעלם ממה שאני מציין כעת, תתחיל לאלתר תנועות, הייה בטוח שתיסחף על ידי מערבולות בין שבילים ומשכנים עד לתחתיתו העמוקה ביותר של הפירוד.

11. כמה קשה להבין שהמצבים הפנימיים קשורים זה לזה! אילו ראית את ההיגיון הנוקשה של התודעה, היית מבין שבמצב המתואר, זה שמאלתר בעיוורון בהכרח מתחיל לבזות ולהתבזות; צצים בו לאחר מכן רגשות תסכול והוא נופל אל הטינה ואל המוות, תוך שכחה של כל מה שאי פעם הצליח להבין.

12. אם תצליח להגיע אל אור היום ברחבה, תופיע לפניך השמש הזורחת שתאיר אותך לראשונה באמת. אתה תראה אז שבכל הקיים חיה תוכנית.

13. אין סבירות רבה שטיפול משם, אלא אם מתוך רצונך החופשי תשאף לרדת אל אזורים
חשוכים יותר על מנת להביא אליהם את האור.

*אין טעם לפתח עוד את הנושאים הללו כיוון שללא ניסיון הם עלולים להטעות, בהעבירם אל תחום
הדמיון את הבר-ביצוע. שמה שנאמר עד כה יהיה לעזר. אם מה שהוסבר הוא חסר תועלת עבורך,
למה עוד תוכל להתנגד, מכיוון שאין שום דבר שיש לו ביסוס ומניע עבור הספקנות, הדומה לתמונה
של מראה, לצליל של הד, לצלו של צל.*

כ. המציאות הפנימית

1. הרהר בהערות שלי. לא תוכל לחוש דרכן יותר מאשר תופעות אלגוריות ונופים של עולם חיצוני. אך יש בהן גם תיאורים אמיתיים של עולם מנטאלי.
 2. גם אין עליך להאמין ש"המקומות" בהם אתה עובר בדרכך, הינם בעלי איזשהו קיום עצמאי. בלבול שכזה החשיך לעיתים תורות מעמיקות וכך עד היום מאמינים אנשים מסוימים שגן עדן, גיהנום, מלאכים, שדים, מפלצות, טירות מכושפות, ערים רחוקות ועוד, ניתנים לראיה על ידי "המוארים". אותה דעה קדומה, אבל בעלת פירוש הפוך, פשטה בקרב ספקנים בורים שהתייחסו לדברים הללו כאשליות או כהזיות פשוטות של מוחות קודחים.
 3. עליי לשוב ולהדגיש, אם כן, שעליך להבין את כל הדברים הללו בתור מצבים מנטאליים אמיתיים, הבאים לביטוי סמלי באובייקטים השייכים לעולם החיצוני.
 4. קח בחשבון את מה שנאמר ולמד לגלות את האמת מאחורי האלגוריות שלעתים מסיחות את הדעת, אך לפעמים מתרגמות מציאות שאינה ניתנת לתפיסה ושאין לה ייצוג מתאים.
- כאשר דובר על ערי האלים אליהם ניסו להגיע גיבורים רבים מעמים שונים; כאשר דובר על גני עדן בהם חיו יחדיו אלים ובני אנוש בטבע מקורי וחדש; כאשר דובר על נפילות ועל מבול, נאמרה אמת פנימית גדולה.*
- אחר כך הביאו הגואלים את בשורתם והגיעו אלינו בטבע כפול על מנת לשקם את אותה אחדות נוסטלגית אבודה. גם אז נאמרה אמת פנימית גדולה.*
- אולם כאשר כל שנאמר לעיל הוצב מחוץ לתחום המנטאלי, היה מדובר בטעות או בשקר. מנגד, עולם חיצוני המבולבל במבט פנימי מכריח את זה האחרון לסקור דרכים חדשות. כך, עף היום אל השמיים גיבור העידן הזה. עף דרך אזורים לא מוכרים עד כה. עף אל מחוץ לעולמו, ומבלי לדעת, שב מחוזק אל המרכז הפנימי והזוהר.*

הנוף הפנימי

א. השאלה

1. הנה זו השאלה שלי; ככל שהחיים חולפים, האם גדל בך האושר או הסבל? אל תבקש שאגדיר מילים אלו. ענה בהתאם למה שאתה מרגיש...
2. אפילו אם חכם אתה ובעל כוח, הרי שאם האושר והחופש אינם גדלים בך ובאלה הסובבים אותך, אדחה את דוגמתך.
3. קבל במקום זה את הצעתי; אמץ את המודל של מה שנולד, לא את של זה שצועד אל עבר המוות. דלג מעל סבלך ואז לא תגדל התהום אלא החיים שיש בך.
4. לא קיימים תשוקה, רעיון או פעולה אנושית האדישים כלפי התהום. על כן, נדון בדבר היחיד שראוי לדון בו: התהום ומה שמדלג מעליה.

ב. המציאות

1. מה אתה רוצה? אם אתה אומר שהדבר החשוב ביותר הוא האהבה או הביטחון, אתה מדבר על הלכי רוח, על משהו שאתה לא רואה.
2. אם אתה אומר שהדבר החשוב ביותר הוא הכסף, הכוח, ההכרה החברתית, המטרה הצודקת, אלוהים או האלמותיות, אתה מדבר על דברים שאתה רואה או שאתה מדמיין.
3. נגיע לידי הסכמה כאשר תאמר: "אני רוצה את המטרה הצודקת כי אני דוחה את הסבל!"; "אני רוצה את זה כי זה מרגיע אותי"; אני לא רוצה את הדבר ההוא כי הוא מבלבל אותי או מעורר בי אלימות".
4. הייתכן אם כן שהלכי הרוח שלך ניצבים במרכזם של כל שאיפה, כוונה, חיוב או שלילה? תוכל להשיב שבין אם אתה עצוב או שמח, מספר הוא תמיד אותו מספר, ושהשמש היא השמש, אפילו אם האדם לא קיים.
5. אני אומר לך שמספר שונה מעצמו, תלוי אם עליך לקבל או לתת, ושהשמש תופסת מקום גדול יותר בתוכם של האנשים מאשר בשמיים.
6. זוהרו של שבב בוער, או של כוכב, מרקד אל מול העין שלך. כך, אין אור ללא עין ואם העין הייתה אחרת, השפעה אחרת הייתה לאותו זוהר.
7. על כן, שלבך יאמר: "אני אוהב את הזוהר הזה שאני רואה!", אבל שלעולם לא יאמר: "אין לשמש, לשבב או לכוכב שום קשר אליי!"
8. על איזו מציאות אתה מדבר אל הדג ואל הזחל, אל החרק הקטן, אל הציפור, אל הילד, אל הזקן, אל זה שיטן ואל זה שבקור ובמחלה פוקח עין בבהלתו?
9. אני אומר שההד של המציאות לוחש או רועם, תלוי באוזן השומעת; שאם האוזן הייתה אחרת, קול אחר היה למה שאתה מכנה "מציאות".
10. על כן, שלבך יאמר: "אני אוהב את המציאות שאני יוצר!"

ג. הנוף החיצוני

תראה איך הזוג הוא צועד לו באיטיות. כשהוא חובק את מותניה, היא משעינה את ראשה על הכתף הידידותית. הם פוסעים בסתיו העלים המרשרשים... בשיא של צהוב, אדום וסגול. צעירים ויפים, הם מתקדמים אל עבר אחר הצהריים של ערפל אפור. טפטוף קר ומתקני המשחקים, ללא ילדים, בגנים שוממים.

1. עבור אחדים, תיאור זה מחייה נוסטלגיות נעימות. עבור אחרים, תיאור זה מעלה חלומות. עבור עוד כמה נוספים, הבטחות שיקוימו בימים הזוהרים שעוד יגיעו. כך, אל מול אותו ים, ליבו של זה מעיק וההוא, מעודד, ליבו מתרחב. אלפים משקיפים מכווצים אל הצוקים הקפואים, ובזמן שאלפים אחרים מתפעלים מהקריסטלים החצובים בקנה מידה אדיר. אחדים מדוכאים, אחרים מרוממים, כולם אל מול אותו נוף.
2. אם אותו הנוף שונה עבור שני אנשים, איפה נמצא ההבדל?
3. זה בוודאי קורה בהקשר למה שנראה ולמה שנשמע. קח לדוגמא את המילה "עתיד". אחד מתכווץ לשמעה, ההוא נשאר אדיש ושלישי היה מקריב את ה"היום" שלו עבור מה שהיא מסמלת.
4. קח לדוגמא את המוזיקה. קח לדוגמא את המילים עם משמעות חברתית או דתית.
5. לפעמים קורה שאותו נוף מתקבל או נדחה על ידי ההמונים והעמים. ואולם, האם הקבלה או הדחייה הזו, נמצאות בנוף עצמו או בקרב ההמונים והעמים?
6. בין החשד לבין התקווה, חייך מתכוונים אל נופים שתואמים משהו שקיים בך.
7. כל העולם הזה, שלא בחרת בו, אלא ניתן לך בכדי שתאניש אותו, הוא נוף שהולך ומתפתח ככל שמתפתחים החיים. לכן, שלבך לעולם לא יאמר: "אין לסתיו, לים ולהרים הקפואים כל קשר אליי", אלא שיאמר: "אני אוהב את המציאות שאני יוצר".

ד. הנוף האנושי

אם לכוכב מרוחק יש קשר אליך, מה עלי לחשוב אודות נוף חי, אשר בו הצבאים חומקים בין עצים עתיקים והחיות הפראיות ביותר מלקקות את גוריהן בעדינות? מה עלי לחשוב על הנוף האנושי, אשר בדו-קיום של שפע ומצוקה, ילדים אחדים צוחקים ואחרים לא מוצאים את הכוח כדי לבטא את בכיים?

1. כי אם אתה אומר: "הגענו אל כוכבי לכת אחרים", עליך גם לומר: "טבחנו ושיעבדנו עמים שלמים, מלאנו את בתי הכלא באנשים המשוועים לחופש, שיקרנו מבוקר ועד ליל... סילפנו את חשיבתנו, רגשותינו ופעולותינו. חיבלנו בחיים על כל צעד, כי יצרנו סבל."
2. בנוף הזה אני מכיר את דרכי. מה יקרה אם ניפגש בכיוונים הפוכים? אני מוותר על כל דרך שההולכים בה מכריזים על אידיאל הנעלה יותר מהחיים ועל כל מטרה שבשביל להתממש, תיצור סבל. לכן, לפני שתאשים אותי על שאינני נוטל חלק עם אחד הצדדים, בחן את ידיך, שמא תגלה עליהן את דם השותפות לעבירה. אם אתה מאמין שגבורה היא ליטול מחויבות כלפיהם, מה תאמר על אותו אחד שכל הצדדים הרצחניים מאשימים בחוסר מחויבות? אני רוצה מטרה יאה לנוף האנושי: זו שמחויבת לגבור על הכאב והסבל.
3. אני שולל כל זכות האשמה מגורם שבהיסטוריה שלו (קרובה כרחוקה) מופיע ביטול החיים.
4. אני שולל כל זכות חשד שתבוא מצד אלה שמסתירים את פרצופיהם החשודים.
5. אני שולל כל זכות לחסום את הדרכים החדשות בהן על האדם להלך, אפילו אם היא תתורץ בקיומה של דחיפות הרגע.
6. אף לא הגרוע ביותר שבפושע זר לי. ואם אני מזהה אותו בנוף, אני מזהה אותו גם בי. כך שאני רוצה לגבור על מה שלוחם נגד החיים, בי ובכל אדם. אני רוצה לגבור על התהום!

כל עולם אליו אתה שואף, כל צדק שאתה דורש, כל אהבה שאתה מחפש, כל אדם שהיית רוצה ללכת בעקבותיו או להשמיד, קיימים גם בך. כל מה שישתנה בך ישנה את כיוונך בנוף בו אתה חי. כך שאם אתה רוצה משהו חדש, תצטרך להתגבר על הישן ששלט בתוכך. ואיך תעשה את זה? תתחיל בלהבחין שאפילו אם תשנה מקום, אתה לוקח אתך את נופך הפנימי.

ה. הנוף הפנימי

1. אתה מחפש את מה שאתה מאמין שיעשה אותך מאושר. אולם, מה שאתה מאמין יכול שלא להתיישב עם מה שאחר מחפש. יכול לקרות שאתה והוא תשאפו לדברים מנוגדים, ותגיעו לאמונה שהאושר של האחד מנוגד לאושר של האחר. או, שתשאפו לאותו דבר, והיות ודבר זה יחיד או נדיר, תגיעו לאותה האמונה: שהאושר של האחד נוגד את אושרו של האחר.
2. נראה אם כן שניתן לריב על אותו חפץ או על חפצים מנוגדים. לאמונות יש כזה מין הגיון מוזר, המסוגל לעורר את אותה ההתנהגות ביחס לחפץ מסוים כמו גם להיפוכו.
3. המפתח למה שאתה עושה בהכרח נמצא בלשד של מה שאתה מאמין. אדיר כל כך הוא כוח המקסם של אמונותיך, שאתה מאשר את המציאות שלהן על אף שהן קיימות רק בתוככי ראשך.
4. אבל בחזרה לנקודה: אתה מחפש את מה שאתה מאמין שיעשה אותך מאושר. מה שאתה מאמין ביחס לדברים, לא נמצא בהם אלה בנוסף הפנימי. כאשר אתה ואני נסתכל על הפרח הזה, נוכל להסכים על הרבה דברים. אבל כאשר אתה אומר שהפרח הזה יעניק לך אושר נשגב, אתה מקשה על הבנתי, כי אתה כבר לא מדבר על הפרח, אלא על מה שאתה מאמין שהוא יגרום לך. אתה מדבר עד נוף פנימי שאולי לא יתיישב עם שלי. יספיק שתעשה עוד צעד בשביל שתנסה לכפות את נופך עליי. שקול את התוצאות שיכולות לנבוע מפעולה שכזאת.
5. ברור שנוסף הפנימי הוא לא רק מה שאתה מאמין לגבי הדברים, אלה גם מה שאתה זוכר ומדמיין בקשר אלייך ואל אחרים, אודות העובדות, הערכים והעולם בכלל. כדאי שנבין את זה: נוף חיצוני הוא מה שאנו תופסים מהדברים; נוף פנימי הוא מה שאנו מסננים מתוכם בעזרת הנפה של עולמנו הפנימי. נופים אלה אחד הם, והם מהווים את ראייתנו הבלתי ניתנת להפרדה של המציאות.

ו. מרכז והשתקפות

"נוף חיצוני הוא מה שאנו תופסים מהדברים; נוף פנימי הוא מה שאנו מסננים מתוכם בעזרת הנפה של עולמנו הפנימי. נופים אלה אחד הם, והם מהווים את ראייתנו הבלתי ניתנת להפרדה של המציאות". התכוונתנו בכיוון זה או אחר נעשית על פי ראייה זו.

1. אבל ברור שככל שאתה מתקדם, ראייתך משתנה.
2. אין לימוד, ולו השולי ביותר, שיתקיים רק על ידי התבוננות. אתה לומד כי אתה עושה משהו עם הדבר בו אתה מתבונן, וככל שאתה עושה יותר, אתה לומד יותר, כי ככל שתתקדם, ראייתך תשתנה.
3. מה למדת על העולם? למדת לפי מה שעשית. מה אתה רוצה מהעולם? אתה רוצה בהתאם למה שקרה לך. מה אתה לא רוצה מהעולם? אתה לא רוצה בהתאם למה שאירע לך.
4. הקשב לי, רוכב הדוהר על גבי הזמן: אתה יכול להגיע אל נופך העמוק ביותר דרך שלוש דרכים שונות. ומה תמצא בתוכך? תתמקם במרכז נופך הפנימי ותראה שכל כיוון מכפיל מרכז זה.
5. מוקף חומה משולשת של מראות, נופך משתקף עד אין סוף באין סוף גוונים. ושם, כל תנועה מתהווה ומשתנה פעם ועוד פעם, תלוי איך תכוון את ראייתך דרך התמונות שבחרת. אתה יכול לראות מולך את גבך ובהזיזך את ידך ימינה, היא תפנה שמאלה.
6. אם אתה שואף למשהו במראת העתיד, תראה שזה נע בכיוון מנוגד למראה של היום, או של אתמול.
7. רוכב הדוהר על גבי הזמן, מהו גופך אם לא הזמן עצמו?

ז. כאב, סבל ותכלית החיים

1. הרעב, הצימאון, המחלה וכל פגיעה גופנית הם הכאב. הפחד, תחושת הכישלון, העדר התקווה וכל פגיעה מנטאלית הם סבל. הכאב הגופני ייסוג במידה והחברה והמדע יתקדמו. הסבל המנטאלי ייסוג במידה ותתקדם האמונה בחיים, זאת אומרת: ככל שלחיים תוענק תכלית.
2. אם אתה מדמיין את עצמך ככוכב נופל שאיבד את הברק שלו בהגיעו לאדמה הזו, תקבל את הכאב והסבל כטבע עצמו של הדברים. אבל אם אתה מאמין שהושלכת אל העולם בשביל למלא אחר המשימה של האנשתו, תהיה מלא הכרת תודה לאלה שקדמו לך ובנו בעמל את המדרגות שישמשו אותך בהמשך הטיפוס.
3. אתה המבטא אלף שמות, היוצר תכלית, המשנה עולם... הוריקן והוריקן מתמשכים בך. אינך כוכב נופל, אלה מטאור זוהר שעף אל השמיים. אתה תכלית העולם, וכשאתה מבהיר את תכליתך, אתה מאיר את העולם. כאשר אתה מאבד את תכליתך, העולם מחשיך והתהום נפער.
4. אגיד לך מהי תכלית חייך כאן: להאניש את העולם! מה זה להאניש את העולם? זה לגבור על הכאב והסבל, זה ללמוד ללא גבול, זה לאהוב את המציאות שאתה יוצר.
5. אני לא יכול לבקש ממך שתלך מעבר לזה, אבל גם לא יהיה מעליב שאומר: "אהוב את המציאות שאתה יוצר ואף לא המוות יעצור את מעופך".
6. לא תשלים את משימתך, אם אתה לא משקיע את כוחותיך בהתגברות על הכאב והסבל באלה שסובבים אותך. ואם אתה מצליח שגם הם, יתחילו במלאכת האנשת העולם, יפתח גורלך אל חיים חדשים.

ח. הרוכב וצלו

השמש העולה כיסתה את הדרך בגוון אדמדם, וצלו של הרוכב נמתח בין הסלעים והשיחים הדלילים.

הרוכב האט את דהירתו עד שנעצר סמוך לאש שזה עתה הוצתה. אדם זקן, הנראה כמלטף בידי את הלהבות, בירך את הרוכב. זה ירד, ושניהם שוחחו זמן מה. לאחר מכן, הרוכב המשיך בדרכו. כאשר הצל התקצר ונפל בין טלפיו של הסוס, הרוכב עצר והחליף כמה מילים עם אדם שברך אותו בצד הדרך.

כאשר הצל התארך אל מאחורי הרוכב, הוא כבר לא האט את דהירתו, וצעיר שלא הצליח לעצור אותו הספיק לצעוק לעברו: "אתה הולך בכיוון ההפוך".

אבל הלילה הביא את הרוכב לרדת מסוסו והוא ראה את הצל רק בנפשו. אז, נאנח אל עצמו ואל השמיים, ואמר:

"באותו יום, אדם זקן דיבר איתי על הבדידות, המחלה והמוות; איש מבוגר על כיצד הם הדברים ומציאות החיים. לבסוף, צעיר שאפילו לא דיבר אליי, צעק וניסה להסיט אותי מדרכי אל כיוון לא ידוע עבורו.

הזקן הרגיש פחד לאבד את דבריו ואת חייו; האיש, פחד לא להספיק להשיג את מה שהאמין שהם דבריו וחייו. הצעיר, פחד לא להצליח לברוח מדבריו וחייו.

מפגשים מוזרים הם אלה, בהם הזקן סובל בגלל עתידו הקצר ושואף למצוא מפלט בעברו הארוך. האיש סובל בגלל מצבו הנוכחי ומחפש מפלט במה שקרה או שעוד יקרה, תלוי כלפי איזה כיוון הוא מתכוון, לפניו או לאחור. הצעיר סובל בגלל שעבר קצר נושף בעורפו, במנוסתו אל עבר עתיד ארוך.

ואמנם, בפניהם של שלושתם אני מזהה את פניי שלי, ונראה לי שכל אדם, לא משנה גילו מהו, יכול להלך בשלושת הזמנים הללו ולראות בהם מראות שווא. או שמא קיים היום העלבון ההוא של צעירותי? האם קיימת היום זקנתי? או שמא מקנן היום, בחושך הזה, מותי?

כל סבל עובר דרך הזיכרון, הדמיון והתחושה. אבל הודות לשלושת הדרכים הללו קיימות החשיבה והחיבה והעשייה האנושית. קורה אם כן, שאפילו אם דרכים אלה הן הכרחיות, הן יכולות להפוך גם לערוצים של הרס כאשר הסבל מזהם אותן.

אבל, האם הסבל איננו אלא הודעה שנותנים החיים כאשר זרימתם משנה את כיוונה לכיוון ההפוך? החיים יכולים להיהפך על ידי משהו (עבורי, בלתי ידוע) שנעשה עמם.

כך אם כן, הזקן, האיש והצעיר עשו משהו עם חייהם, והם "נהפכו".

או אז הרוכב, שהרהר בדברים הללו בחשכת הליל, נרדם. בשנתו הוא חלם, ובחלומו הוא הנוף.

שם הוא היה, במרכזו של משולש מראות. המראות שיקפו את דמותו והכפילו אותה. לפי הכיוון שבחר, ראה את עצמו כזקן; בכיוון אחר, פניו היו פני איש מבוגר, ולבסוף, נער. אבל הוא הרגיש כמו ילד במרכז של עצמו.

אז החל הכל להחשיך, וכאשר לא יכול היה עוד לראות אלא חושך מוחלט, הוא התעורר. הוא פקח את עיניו וראה את אור השמש. הוא עלה על סוסו ובהסתכלו בצל המתארך, אמר לעצמו: "הסתירות הן שהופכות את החיים ומחוללות סבל... השמש שוקעת כך שהיום יוכל להפוך ללילה, אבל היום יתהווה לפי מה שאני אעשה עמו".

ט. סתירה ואחדות

1. הסתירה הופכת את החיים. ההיפוך של זרימתם הגוברת של החיים נחוה כסבל. לכן, הסבל הוא הסימן שמבהיר אודות הצורך בשינוי, בכיוון הכוחות המנוגדים.
2. זה שמוצא עצמו עומד בהליכתו עקב תסכוליו הנשנים, עומד במקום רק למראית עין, אבל למעשה הוא נסוג. ופעם אחר פעם, כישלונות העבר סוגרים על עתידו. מי שמרגיש מתוסכל רואה את העתיד כחזרה על עברו, בזמן שהוא חווה את הצורך להתנתק ממנו.
3. מי שפונה אל העתיד אכול תרעומת, מה הוא לא יעשה בשביל לנקום את עברו?
4. ובתסכול ובתרעומת, אלימות מופעלת כנגד העתיד והוא מכופף את גוו תוך נסיגה כואבת.
5. לפעמים, החכמים המליצו על האהבה כמגן מפני התקפות הכאב והסבל... אבל המילה "אהבה", מילה מטעה, האם פירושה עבורך הוא נקמה על העבר או האם זוהי הרפתקה מקורית, טהורה ובלתי נודעת אל העתיד?
6. לפעמים ראיתי טקסיות מחפה באופן גרוטסקי על המגוּחך; לפעמים ראיתי רצינות חלולה מאפילה על חנו של הכישרון; כך, באופן דומה, זיהיתי באהבות רבות אישור עצמי נקמני.
7. מהי תדמיתם של החכמים בעיניך? האין זה נכון שאתה מדמיין אותם כאנשים רציניים וטקסיים, בעלי תנועות שלוות... כאנשים אשר סבלו המון ובזכות אותו סבל, מברכים אותך מהמרומים במשפטים עדינים החוזרים על המילה "אהבה"?
8. בכל חכם אמתי אני ראיתי ילד שמתרוצץ מלא יצר, משחק בעולם הרעיונות והדברים, ושיוצר בועות זוהרות אותן הוא בעצמו מפוצץ. בעיניו הנוצצות של כל חכם אמתי ראיתי "את רגליו הקלות של האושר מרקדות אל העתיד". ומעט מאוד פעמים שמעתי מפיו את המילה אהבה... כי חכם אמתי לעולם אינו נשבע לשווא.
9. אל תאמין שדרך הנקמה אתה מטהר את עברך המכאיב, וגם לא על ידי שימוש ב"אהבה" כמילה בעלת עוצמה או כתכסיס למלכודת חדשה.
10. תאהב באמת כאשר תבנה עם המבט מופנה אל העתיד. ואם אתה נזכר במה שהייתה אהבה גדולה, תלווה אותה רק בנוסטלגיה שקטה ועדינה, ותודה לניסיוןך הנרכש שמלווה אותך עד יומך הנוכחי.
11. כך שלא תביס את סבל העבר על ידי סילוף או ביזוי העתיד. תוכל לעשות זאת רק על ידי שינוי כיוון הכוחות שגורמים לסתירות בך.
12. אני מאמין שתדע להבחין בין קושי (ברוך בואו, כיון שאתה יכול לדלג מעליו), לבין סתירה (מבוך שומם, ללא מוצא).

13. לכל פעולה סותרת שביצעת בחיך, בגלל כל סיבה שהיא, יש טעם בלתי מטעה של אלימות פנימית ושל בגידה בעצמך. ולא משנה בגלל אלו סיבות מצאת את עצמך במצב הזה, אלא איך ארגנת את המציאות שלך, את נופך, ברגע ההוא. משהו נשבר ושינה את כיוונך. וזה הכין אותך לשבר נוסף. כך שכל פעולה סותרת מכוונת אותך לחזור עליה, באותו אופן בו כל פעולת אחדות שואפת אף היא להופיע שוב בעתיד.
14. בפעולות היומיומיות מתגברים על קשיים, משיגים יעדים קטנים, או צוברים כישלונות זעירים. אלה הן פעולות שמוצאות חן או שסולדים מהן, אבל שמלוות את חיי היומיום כאילו היו הפיגומים של מבנה גדול. הן לא הבניה עצמה, אבל הן הכרחיות בשביל שזו תתבצע. ייתכן שפיגומים אלה יהיו מחומר כזה או אחר, זה לא משנה, כל עוד הם ימלאו את ייעודם.
15. באשר למבנה עצמו, היכן שתניח חומר פגום, תאדיר את הפגם, והיכן שתניח חומר יציב, תעודד את האיתנות.
16. הפעולות הסותרות או בעלות אחדות הן מהות בניין חיך. ברגע שתמצא מולם, אל לך לטעות, כיוון שאם כן אתה תתפשר על עתידך ותהפוך את זרימת החיים... כיצד תצא מסבלך מאוחר יותר?
17. אבל קורה שכבר ברגעים אלו רבות הן הפעולות הסותרות שלך. אם מהיסודות הכל מסולף, מה נותר לעשות? לפרק אולי את כל חיך בשביל להתחיל מחדש? הרשה לי לומר לך שאני לא מאמין שכל בנייתך מוטעית. לכן, נטוש רעיונות קיצוניים שעלולים להביא עליך צרות חמורות יותר מאלו שיש לך כעת.
18. חיים חדשים אינם מבוססים על הריסת "החטאים" הקודמים אלא על הכרתם, באופן שיהיה ברור חוסר הכדאיות של טעויות כאלה בהמשך.
19. החיים מתחילים כאשר מתחילות להתרבות הפעולות האחדותיות, באופן שמצוינותן תאזן את יחסי הכוחות הקודמים, ולבסוף תפר באופן חיובי את האיזון.
20. אתה חייב להיות ברור בעניין הזה: אתה לא נמצא במלחמה עם עצמך. תתחיל בלהתנהג כלפי עצמך כאל חבר שמוכרחים להתפייס עמו, כי החיים עצמם והבורות הרחיקו אותך ממנו.
21. ראשית, תזדקק להחלטה ראשונה בשביל להתפייס עם עצמך, על ידי הבנה של סתירותיך הקודמות. אז, תזדקק להחלטה חדשה בשביל לרצות לגבור על סתירותיך. לבסוף, ההחלטה לבנות את חיך בפעולות אחדותיות, ולדחות את החומרים שעד עכשיו גרמו לך כל כך הרבה נזק.
22. רצוי אם כן, שתבהיר מהן בעברך ובמצבך הנוכחי הפעולות הסותרות שכובלות אותך באמת. בשביל לזהות אותן, חפש אחר תחושות הסבל המלוות באלימות פנימית ותחושת בגידה בעצמך. יש להן סימנים ברורים.

23. אין אני אומר שאתה מוכרח להתייטר בבחינה חוזרת ומייגעת של העבר ושל מצבך כיום. אני פשוט ממליץ שתיקח בחשבון את כל מה ששינה את דרכך בכיוון מאמלל ושמחזיק אותך כבול בקשרים עבוטים. אל תשטה בעצמך שוב באומרך שאלה הן "בעיות שכבר התגברת עליהן". דבר לא נוצח או הובן כהלכה כל עוד לא הועמד מול כוח חדש שאיזן והתגבר על השפעתו.
24. לכל ההמלצות האלו יהיה ערך אם אתה מוכן ליצור נוף חדש בעולמך הפנימי. אבל כלום לא תוכל לעשות עבור עצמך בחשיבה רק על עצמך. אם רצונך להתקדם, יום אחד תצטרך להודות ששליחותך היא להאניש את העולם הסובב אותך.
25. אם רצונך לבנות חיים חופשיים מסתירות, חיים הגוברים על הסבל, קח בחשבון שני טיעונים כוזבים: הראשון מוצע כצורך לפתור קודם כל את הבעיות האינטימיות ביותר, לפני שמתחילים בכל פעילות בונה בעולם. השני מופיע כשכחה מוחלטת מעצמך, במעין הצהרה דרמטית על "מחויבות כלפי העולם".
26. אם אתה רוצה לגדול, תצטרך לעזור לאלה שסובבים אותך לגדול. ודברים אלה שאני אומר, בין אם תסכים איתי או לא, אינם מאפשרים מוצא אחר.

י. הפעולה בעלת ערך

1. כל היפוך בזרימה הגוברת של החיים נחוה כסבל. לכן, לא רק הסתירה היא מקור לנזק מנטאלי.
2. אבל בזמן שעל צורות סבל רבות ניתן להתגבר עקב השתנות הנסיבות, הסתירה ממשיכה לסרוג את רשת צלליה האפלים.
3. מי לא סבל בעקבות אובדנה של חיבה, דימוים, חפצים? מי לא חשש, מי לא התייאש, מי לא ריחם ומי לא התנער במרד נגד האנשים, הטבע או התפתחויות לא רצויות? ואמנם, הסיבה לפחד הלילי נעלמה עם בוא היום, וחלק גדול מהאבדות נשכחו. אולם אותה בגידה עמוקה בעצמך ממשיכה להתקיים בעבר וממשיכה להרעיל את העתיד.
4. העיקר בחיים האנושיים נבנה מחומרי אחדות או סתירה, וזה הזיכרון העמוק שממשיך לשקף את הקיום מעבר לכל גבול מדומה, או שמפורר אותו ממש בפתחו. הלוואי שיוכל כל אדם, בבחינתו הסופית, להחיות את אחדותו הפנימית!
5. ומהו הטעם של פעולות האחדות? בשביל לזהותן חפש אחר השלווה העמוקה, שמלווה בשמחה עדינה, המציבה אותך בהסכמה עם עצמך. סימן ההיכר של פעולה כזו היא האמת המושלמת ביותר, כי בה מתאחדות באחוה אדוקה החשיבה, ההרגשה והפעולה בעולם. פעולה בעלת ערך ללא ספק, שהייתה מתחזקת עוד אלף פעמים אילו חיינו עוד מספר מחזורי חיים!
6. כל תופעה שגורמת לנסיגת הסבל אצל האחרים, משאירה במי שמבצע אותה רישום של פעולה בעלת ערך, של פעולת אחדות.
7. העשייה תחומה בין שתי נטיות; שם, התהום שגדלה בסתירה, ומעליה, המעוף שמאפשר לדלג מעליה בעזרת פעולה בעלת ערך.
8. מיתר החיים מגיע לתיאום הייחודי שלו, על ידי הרפיה או מתיחה, עד שמגיעים לתו אליו שואפים. חייב להיות תו מסוים, כיוון ונוהל מיוחד, כדי שהוויברציה תהדהד ותוכפל באופן מתאים.
9. מוסר העמים גמגם עם האדם, ככל שזה הזדקף בנוף. המוסר הראה את ה"כן" ואת ה"לא" של הפעולה, באשרו את ה"טוב" וברדפו את ה"רע". אולם, ממשיך הטוב להיות טוב בנוף מגוון כל כך? אם אלוהים נצחי כלשהו מאשר זאת, יהי כן! אבל אם לגבי רבים אלוהים נעלם, אז מי נותר עוד בשביל לפסוק? כי החוק משתנה עם הדעות התקופתיות.

10. זו הנקודה: האם העקרונות לפעולה בעלת ערך שיאפשרו לכל אדם לחיות באחדות פנימית יהיו דימויים קבועים שחייבים לציית להם, או שמא, כאלה שיתאימו למה שחווים כאשר מקיימים אותם או דוחים אותם?

11. לא נדון כעת בטבעם של עקרונות אלו. בכל אופן, ניקח בחשבון את הצורך בקיומם.

יא. ההקרנה של הנוף הפנימי

דיברנו על הנוף, על הסבל, על הסתירה ועל הפעולות שמעניקות אחדות לזרימת החיים. ניתן היה להאמין שכל זה נותר סגור בתוככי כל אדם, או שלכל היותר, דבר זה מתבטא כפעילות אישית ללא תוצאות אחרות. ובכן, ההיפך הוא הנכון.

1. כל סתירה הופכת את החיים, ומסכנת את העתיד של מי שסובל ממנה ושל כל אלה שנמצאים במגע עם גורם המעביר מצוקה זה. כל סתירה אישית מזהמת את הנוף האנושי הקרוב, כמו מחלה בלתי נראית שמתגלה רק בתוצאותיה.
2. בימי קדם האשימו רוחות רעות או מכשפים על כל מגיפה שעברה באזור. אבל עם הזמן, התקדמות המדע עשתה יותר עבור המואשמים והמאשימים מאשר הזעקה חסרת האחריות עתיקת יומין זו. באיזה צד היית מתייצב? בצד של הטהורים כמו בצד של האשמים, היית רק מגדיל את קהות חושיך.
3. עד היום, כאשר אתה מחפש את האשמים לצרותיך, אתה מצטרף לשרשרת הארוכה של הדעות הקדומות. חשוב אם כן, לפני שאתה זוקף את אצבעך, כי אולי תאונה, או במקרים אחרים ההקרנה של סתירותיך גרמו להשתלשלות המאורעות המצערות.
4. זה שבניך יתכוונו בכיוון מנוגד לזה של החלטותיך, קשור יותר אליך מאשר לשכן שלך, ובוודאי, יותר מאשר לרעידת אדמה בארץ רחוקה.
5. כך שאם השפעתך מגיעה למקום מסוים, הקפד להתגבר על סתירותיך, בכדי לא להרעיל איתן את האוויר שהאחרים נושמים. אתה תהיה אחראי לגבי עצמך ולגבי אלה שתרכז סביבך.
6. לכן, אם משימתך היא להאניש את העולם, חשל את ידיך, עמל אציל!

יב. קומפנסציה, השתקפות ועתיד

1. האם החיים הם רק פעולה ותגובה? הרעב נכסף לשובע, הכבול משווע לשחרור, הכאב כמה לעונג והעונג מואס בעצמו.
2. אם החיים הם רק רדיפת ביטחון עבור מי שחושש מהעתיד; אישור עצמי עבור חסר הכיוון; שאיפה לנקמה עבור תסכולי העבר... איזה חופש, אחריות ומחויבות יוכלו לעמוד זקופים כדגל לא מובס?
3. ואם החיים הם רק מראה שמשקפת נוף, איך יוכל להשתנות מה שמשקף בה?
4. בין המכאניות הקרה של מטולטלות, או האופטיקה המתעתעת של רק מראות, מה אתה מאשר שיאושר מבלי לחייב שלילה? מה אתה מאשר ללא חזרה או ללא הישנות אריתמטית?
5. אם אתה מאשר את מה שמחפש את עצמו, זה אשר טבעו הוא להשתנות, שאין לו שובע ושבתמציתו פתוח אל העתיד, אז אתה אוהב את המציאות שאתה יוצר. אלה אם כן הם חייך: המציאות שאתה יוצר!
6. ותהיינה פעולה ותגובה, וגם השתקפות ותאונה, אבל אם פתחת את חייך אל העתיד, לא יהיה משהו שיעצור בעדך.
7. שדרך פיך ידברו החיים ויאמרו: "לא קיים משהו שיכול לעצור אותי!".
8. חסרת תועלת ומרושעת הנבואה שמצהירה על חורבן העולם. אני מצהיר שהאדם, לא רק שימשיך לחיות, אלה שהוא יתפתח ללא גבול. ואני אומר גם ששודדי החיים רוצים לגנוב כל תקווה: ליבה הפועם של העשייה האנושית.
9. תרצה שמחתך העתידית שברגעים האפלים ביותר תזכור את המשפט הזה: "החיים מחפשים את ההתפתחות, לא את הקומפנסציה של הכלום".

יג. התכליות הארעיות

1. כאשר אני, מונע על ידי מטולטלת הקומפנסציה, מחפש תכליות שיצדיקו את קיומי, אני מכוון את עצמי אל מה שאני צריך או מאמין שאני צריך. בכל מקרה, אם אני לא משיג את מבוקשי או שאני כן משיג את זה, מה קורה עם התכלית שלי (כתנועה בכיוון מסוים)?
2. תכליות ארעיות אלה, החיוניות להתנהלות הפעילות האנושית, אינן מצדיקות את קיומי. מצד שני, אם אני נצמד למצב מסוים, מה יקרה כאשר תאונה תסכל אותי?
3. אלא אם רוצים לצמצם את הקיום לתשישות או לתסכול, יהיה הכרח לגלות תכלית שאף לא המוות (התאונה) יוכל להתיש או לסכל.
4. לא תוכל להצדיק את הקיום אם אתה מניח כסופו את האבסורד של המוות. עד עכשיו היינו חברים למאבק. לא אתה ולא אני רצינו להשתחוות בפני כל אלוהים. כך הייתי רוצה לזכור אותך תמיד. למה אם כן, אתה עוזב אותי כאשר אני מתכוון לא לציית למוות האכזר? איך זה שאמרנו: "אף לא האלים נמצאים מעל לחיים!" וכעת אתה כורע ברך בפני שלילת החיים? אתה תעשה כרצונך, אבל אני לא ארכין את ראשי בפני שום אל, אפילו אם הוא מופיע כ"מוצדק" על ידי האמונה בתבונה.
5. אם התבונה צריכה לעמוד לרשות החיים, עליה לשמש בשביל שנדלג מעל למוות. שהתבונה תיצור אם כן, תכלית משוללת כל תסכול, כל תאונה, כל תשישות.
6. לא אקבל לצדי את מי שיקרין חיים מעבר למוות מתוך פחד, אלא את זה שיקום במרד נגד הגורליות של המוות.
7. לכן אני אוהב את הקדושים שלא פוחדים, אלא שבאמת אוהבים, ואוהב את אלה שעם המדע שלהם והתבונה שלהם מביסים יום יום את הכאב והסבל. למען האמת, אני לא מוצא הבדל בין הקדוש לבין זה שמעודד את החיים עם מדעו. אילו דוגמאות טובות יותר, אילו מדריכים נעלים יותר מהמדריכים הללו?
8. תכלית שתוצאה להתקדם מעבר לארעיות לא תקבל את המוות כקץ החיים, אלא תאשר את החיים שלאחריהם כאי ההישמעות המקסימאלי לגורל המדומה. וזה שיאשר שפעולותיו מתירות סדרת מאורעות שמתמשכים באנשים אחרים, הרי שהוא תופס בידו חלק מחוט הנצחיות.

יד. האמונה

1. בכל פעם שאני שומע את המילה "אמונה", חשד מתעורר בי.
2. בכל פעם שמישהו מדבר על "אמונה", אני תוהה את מה משרת מה שהוא מצהיר.
3. ראיתי את ההבדל הקיים בין אמונה תמימה (הידועה גם כאמונת פתי) והאחרת, האלימה והבלתי מוצדקת, שפותחת מקום לקיצוניות. אף אחת מהן מקובלת: הראשונה פותחת את הדלת לתאונה ואילו השנייה כופה את נופה החולני.
4. אבל משהו חשוב חייב להיות בכוח האדיר הזה, המסוגל להניע את המטרה הנעלה ביותר.
5. שהאמונה תהיה כזו אשר יסודותיה מושתתים על שימושיותה לחיים!
6. אם אומרים שהאמונה והמדע נוגדים האחד את השני, אגיב שאני אקבל את המדע כל עוד הוא לא יתנגד לחיים.
7. אין דבר המונע שהאמונה והמדע, אם יש להם אותו כיוון, יפיקו את הקדמה בסיועה של ההתלהבות כלפי המאמץ העקבי.
8. ומי שירצה להאניש, שיסייע להרים את מצב הרוח בסמנו את האפשרויות העתידיות. או שמא יעילה לחיים התבוסה המוקדמת של הספקן? האם המדע היה עומד על רגליו אילולא תמיכתה של האמונה?
9. הנה סוג של אמונה שמנוגד לחיים, אמונה שאומרת: "המדע יהרוס את עולמנו!". כמה הרבה יותר טוב היה להאמין בהאנשת המדע יום אחר יום, ולפעול בשביל שינצח הכיוון שהוענק לו עוד בהיוולדו!
10. אם אמונה פותחת את העתיד ומעניקה תכלית לחיים, בהדריכה אותם מהסבל והסתירה אל כל פעילות בעלת ערך, אזי יעילותה מופגנת.
11. אמונה כזו, כמו זו שמישהו נותן בעצמו, באחרים ובעולם שסובב אותנו, יעילה לחיים.
12. באמרו: "האמונה היא שימושית", בוודאי תפריע לאיזו אוזן רגישה במיוחד, אבל זה לא צריך להטריד אותך, כיון שמוסיקאי זה, אילו בדק קצת, היה מגלה כמה שימושית גם עבורו היא האמונה, אפילו אם היא נובעת מכלי שונה משלך.
13. אם אתה משיג אמונה בעצמך ובטוב ביותר באלה הסובבים אותך, אמונה בעולמנו ובחיים הפתוחים תמיד כלפי העתיד, תקטן כל בעיה שעד היום נראתה לך כבלתי ניתנת לתבוסה.

טו. לתת ולקבל

1. הבא נראה אלו יחסים אתה יוצר עם נופך החיצוני. יתכן שתחשיב את החפצים, האנשים, הערכים, החיבות, כדברים הניצבים לפניך בשביל שתבחרם ותאמצם בהתאם לטעמך המיוחד. סביר להניח שראיה צנטריפטלית זו תדגיש את קיומן של סתירותיך, החל במחשבותיך וכלה בשריריך.
2. אם זהו המקרה, בוודאי שכל מה שקשור בך זוכה להיות מאוד מוערך: העונג שלך כמו גם סבלך. קשה להאמין שבכלל תרצה להתגבר על בעיותיך האינטימיות, מכיוון שאתה מזהה בהן אופי מסוים, שמעל לכל, הוא קודם כל שלך. החל מהחשיבה עצמה ועד לפעולת השרירים, ההרגל הוא לכווץ, לא להרפות. ובאופן זה, אפילו כאשר אתה נוהג בטוב לב, שיקולים קרים הם שמניעים את נדיבותך.
3. הכל נכנס. כלום אינו יוצא. כך, הכל בעצם מורעל, ממחשבותיך ועד שריריך.
4. ואתה מרעיל את אלה שסובבים אותך. איך תוכל אחר כך להוכיח אותם על "כפיות טובתם" כלפיך?
5. אם אנחנו מדברים על "לתת" ועל "עזרה", אתה תחשוב על מה שיכולים לתת לך או כיצד צריכים לעזור לך. אבל מסתבר שהעזרה הטובה ביותר שיוכלו לתת לך היא ללמדך להרפות את כיווצך.
6. אני אומר שהאנוכיות שלך אינה חטא אלא טעות בסיסית בשיקול הדעת, כי האמנת, בתמימותך, שלקבל זה יותר מלתת.
7. זכור את הרגעים הטובים ביותר בחייך ותבין שהם תמיד היו קשורים לנתינה ללא אינטרס. הרהור זה לבדו צריך היה להספיק בשביל לשנות את כיוון קיומך... אבל זה לא יספיק.
8. סביר להניח שאני מדבר אל מישהו אחר, לא אליך, כי בוודאי הבנת משפטים כמו: "להאניש את העולם", "לפתוח את העתיד", "להתגבר על הסבל בעולם הסובב אותך" ואחרים, המבוססים על היכולת לתת.
9. "לאהוב את המציאות שיוצרים" אין פירושו להאמין שהפתרון לבעיות האישיות הינו המפתח לעולם.
10. נסיים את זה: אתה רוצה להתגבר על הסתירה העמוקה שבתוכך? אז צור פעולות בעלות ערך. אם הן כאלה, זה בגלל שאתה מעניק עזרה לאלה שסובבים אותך.

טז. המודלים של החיים

1. בנוסף הפנימי ישנם אישה או גבר אידאלי (תלוי במקרה), שאתה מחפש בנוף החיצוני דרך יחסים כה רבים, והוא או היא לעולם מעבר להשגה. חוץ מהתקופה הקצרה בה ההתאהבות מסנוורת בניצוצותיה, אבני צור אלה אינן תואמות במדויק.
2. כל אחד בדרכו שלו, משליך את חייו אל הנוף החיצוני בחפשו להשלים את המודלים הנסתרים שלו.
3. אבל הנוף החיצוני כופה חוקים משלו וכעבור זמן מה, מה שהיה החלום הנכסף ביותר הופך לדימוי אשר כעת גורם לבושה, או לכל הפחות, זיכרון דהוי. ואמנם, קיימים מודלים עמוקים שנמים בתוככי הגזע האנושי, בהמתנים לרגע המתאים. מודלים אלה הם התרגום של האותות ששולח הגוף עצמו אל חלל הרפרזנטציה.
4. לא נדון כעת במקור או בהרכב של המודלים האלה, וגם לא נדבר על המורכבות של העולם בו הם נמצאים. נתוודע בפשטות לקיומם, ונציין שתפקידם הוא להשלים צרכים ושאיפות, שהם בעצמם מניעים את הפעילות אל עבר הנוף החיצוני.
5. התרבויות והעמים מספקים את תשובתם הייחודית לנוף החיצוני, צבועה תמיד במודלים פנימיים שהגוף עצמו וההיסטוריה הגדירו עם הזמן.
6. חכם הוא מי שמכיר את המודלים העמוקים שלו, ועוד יותר חכם הוא מי שיוודע להעמידם לרשות המטרות הטובות ביותר.

יז. המדריך הפנימי

1. מי מוערך כל כך על ידך, עד כדי כך שהיית רוצה להיות הוא?
2. אשאל יותר בעדינות: מי מופתי כל כך עבורך, כך שהיית רוצה להפנים בך כמה מהמעלות המיוחדות שלו?
3. יתכן שפעם בצערך או בבלבולך פנית לדמות זכורה של מישהו, קיים או לא, שנענה כחיזיון מעודד?
4. אני מדבר על מודלים ייחודיים, אשר ניתן לכנותם "מדריכים" פנימיים, שלפעמים תואמים אנשים חיצוניים.
5. המודלים האלה שרצית ללכת בעקבותיהם עוד בילדותך, השתנו רק בשכבה השטחית ביותר של תחושותיך.
6. ראיתי איך ילדים משחקים ומשוחחים עם חבריהם הדמיוניים ועם המדריכים שלהם. כמו כן ראיתי אנשים (בגילאים שונים) מתקשרים עמם בתפילות כנות.
7. ככל שהקריאות נעשו בעוצמה רבה יותר, מרחוק יותר הגיעו המדריכים האלה שהביאו את האות המיטבי. כך ידעתי שהמדריכים העמוקים ביותר הם גם החזקים ביותר. ואולם, רק צורך גדול יכול לעורר אותם משינה (שכחה) עתיקת יומין.
8. מודל שכזה מאופיין בשלוש תכונות חשובות: כוח, חוכמת חיים וטוב לב.
9. אם אתה רוצה לדעת יותר על עצמך, בחן מה הם המאפיינים שיש לאנשים או נשים שאתה מעריך. תראה שהתכונות שאתה הכי מעריך בהם מרכיבות את מדריכך הפנימיים. קח בחשבון שאפילו אם דמות הייחוס ההתחלתית נעלמה עם הזמן, בתוכך נשארה "פסיעה" שתמשיך להניעך אל עבר הגוף החיצוני.
10. אם אתה רוצה לדעת כיצד התרבויות משתלבות ומשפיעות אחת על השנייה, למד בנוסף על אופן יצור חפצים, אודות אופן הפצת המודלים.
11. חשוב אם כן שתכוון את תשומת ליבך אל התכונות הטובות ביותר של האנשים האחרים, כי כך תשיב אל העולם את מה שבנית בתוכך עד כה.

יח. השינוי

נתבונן אחורה לרגע.

התייחסנו אל האדם כקשור בשלמות אל העולם, משפיע עליו ומושפע ממנו. אמרנו שפעילותו באה לידי ביטוי בנוף החיצוני, בהתאם לאופן בו מתעצב נופו הפנימי. פעילות זו היא מגוונת, אבל מה שמגדיר את חייו היא הפעילות הסותרת או האחדותית. בנוסף לכך, הסתירה הופכת את החיים ויוצרת סבל, ומזהמת עמה את העולם. פעולות האחדות פותחות את העתיד וגורמות לנסיגת הסבל אצל כל אחד ואחד בעולם. "להאניש את העולם" פירושו "לתת" בפעולות אחדותיות. לכל מטרה שמסתיימת בלקבל, לא יכולה להיות אלא תכלית ארעית. גורלה להוליך לסתירה. קיימת אנרגיה אדירה שניתן להניע לרשות החיים: האמונה. כמו כן, בנוף הפנימי קיימים עוד כוחות שמניעים את הפעילות אל עבר הנוף החיצוני: אלה הם "המודלים".

1. ללא ספק, השאלה היא זו: האם אתה רוצה לגבור על התהום?
2. יתכן שתרצה. אבל כיצד תאמץ כיוון חדש, אם כבר כעת אתה נמצא בנפילה ובסחיפתה היא אוספת את כל מה שנקרה בדרכה?
3. תהיה החלטתך אשר תהיה, חסר עוד לדעת אלו אמצעים וכוחות יעמדו לרשותך בשביל לבצע את השינוי.
4. אפילו אם החלטתך היא מאוד שלך, הייתי רוצה לציין שלשנות את כיוון חייך הוא לא דבר שתוכל לבצע רק עם כלים של עבודה פנימית, אלא רק בפעילות החלטית בעולם. בשינוי התנהגויות.
5. הוסף אל המלאכה את סביבתך הקרובה (זו שבהכרח משפיעה עליך ושאתה משפיע עלייה). ואיך תעשה את זה? אין אפשרות אחרת מאשר זו: לעורר את האמונה שההמרה של החיים ההפוכים אפשרית.
6. זוהי הנקודה בה אני משאיר אותך. אם אתה מתכוון לשנות את חייך, שנה את העולם ולא התהום היא שתנצח, אלא מה שמדלג מעליה.

הנוף האנושי

א. הנופים והמבטים

1. הבה נדבר על נופים ומבטים, בהמשיכנו את מה שנאמר במקום אחר: "נוף חיצוני הוא מה שאנו תופסים מהדברים; נוף פנימי הוא מה שאנו מסננים מהם בעזרת הנפה של עולמנו הפנימי. נופים אלה אחד הם, והם מהווים את ראייתנו הבלתי ניתנת להפרדה של המציאות".
2. כבר ברגע התפיסה של אובייקטים חיצוניים, מבט תמים יכול לבלבל בין "מה שנראה" לבין המציאות עצמה. יהיה מי שירחיק לכת בהאמינו שהוא זוכר את "המציאות" כפי שהיא הייתה. ולא יחסר אדם שלישי שיבלבל בין אשלייתו, בין הזייתו או בין דימויי חלומותיו, לבין אובייקטים ממשיים (שלמעשה נתפסו ושנונו במצבי תודעה שונים).
3. עצם הופעת עיוותים בזיכרון ובחלימה, לגבי אובייקטים שנתפסו לפני כן, לא נראה כמשהו בעייתי עבור אנשים נבונים. אבל זה שהאובייקטים שנתפסים תמיד מכוסים על ידי מעטה רבגוני של תפיסות סימולטניות אחרות ועל ידי זיכרונות שפועלים באותו רגע; שלתפוס היא צורה גלובלית של להיות בין הדברים, מצב רגשי ומצב כללי של הגוף עצמו... כל זה, כרעיון, מבלבל את פשטות החוויה היומיומית, של עשייה עם הדברים ובין הדברים.
4. מה שקורה הוא, שהמבט התמים רואה את העולם "החיצוני" דרך הכאב שלו או השמחה שלו. אני רואה לא רק דרך העין, אלה גם דרך הלב, דרך הזיכרון העדין, דרך החשד המאיים, דרך החשבון הקר, דרך ההשוואה החרישית. אני מסתכל דרך אלגוריות, סמלים וסימנים שאני לא רואה בראיה אבל שפועלים עליה, באותו אופן בו אני לא רואה את העין ואת פעולת העין כשאני מסתכל.
5. על כן, בגלל מורכבות הקליטה, כשאני מדבר על מציאות פנימית או חיצונית, אני מעדיף להשתמש במושג "נוף" במקום "אובייקט". ועל ידי כך אני מסביר שהכוונה היא לגושים, למבנים ולא לפרט מבודד ואבסטרקטי לגבי האובייקט. כמו כן חשוב לי להדגיש שלנופים אלה מתייחסות פעולות של תפיסה אשר אותן אני מכנה "מבטים" (על ידי פלישה, בלתי ראויה אולי, אל תחומים רבים שלא מתייחסים לחוש ראייה עצמה). "מבטים" אלה הם פעולות מורכבות ואקטיביות, מארגנות של "נופים", ולא פעולות פשוטות וסבילות של תפיסת מידע חיצוני (מידע שמגיע לחושים החיצוניים) או פנימי (תחושות של הגוף וזיכרונות). מיותר לומר שבהשלכות ההדדיות בין "מבטים" ל"נופים", ההבחנות בין פנימי לחיצוני נקבעות על פי מגמות התכוונות התודעה, ולא כפי שהייתה רוצה הסכמתיות התמימה המוצגת בפני תלמידי בית הספר.
6. אם הדברים הקודמים מובנים, כאשר אני אדבר על "נוף אנושי" יובן שאני מתכוון לסוג של נוף חיצוני המורכב מאנשים וגם מעשים וכוונות אנושיות המיושמים באובייקטים, אפילו אם האדם עצמו לא בהכרח נוכח.
7. כמו כן, כדאי להבחין בין עולם פנימי לבין "נוף פנימי"; בין טבע לבין "נוף חיצוני"; בין חברה לבין "נוף אנושי", בהדגישנו שכאשר נאמר "נוף", תמיד נתייחס לזה שמסתכל, להבדיל

ממקרים אחרים אשר בהם עולם פנימי (או פסיכולוגי), טבע וחברה מופיעים כמושגים מייצגי
מציאות, משוללי פרשנות כלשהי.

ב. האנושי והמבט החיצוני

1. שום דבר מהותי לא אומרת לנו הסברה שטוענת "שהאדם מתהווה בתוך סביבה", ושהודות לאותה סביבה (טבעית עבור אחדים, חברתית עבור אחרים ושניהן גם יחד עבור עוד כמה), האדם "מתהווה(?)". חוסר בהירות זה מחמיר אם מדגישים את הקשר "מתהווה", כאילו שהביטויים "אדם" ו"סביבה" מובנים מאליהם, כיוון שמשערים ש"סביבה" היא מה שסובב את האדם, ו"האדם" הינו מה שנמצא בתוך אותה "סביבה". אנחנו ממשיכים אם כן, כמו בהתחלה, במעגל סגור של מושגים ריקים מתוכן. ואמנם, אנו רואים ששני הביטויים מתייחסים לשתי ישויות שונות ושיש כוונה לחבר הפרדה זו על ידי מקשר מטעה, הביטוי "מתהווה", שיש לו השלכות של מקוריות (מהמקור).
2. הדברים הקודמים לא היו בעלי עניין מיוחד, אלמלא הוצגו כדוגמא ל"אמיתות" שונות שבמשך אלפי שנים הציגו דימוי של האדם הנראה מכיוונם של הדברים ולא מהמבט שמסתכל על הדברים. כי לומר "שהאדם היא חיה חברתית" או "שהאדם נעשה בצלמו של אלוהים", מעמיד את החברה או את אלוהים על האדם, כאשר למעשה את החברה או את אלוהים ניתן להעלות על הדעת, לקבל או לשלול, רק דרך המבט האנושי.
3. וכך, בעולם שעוד מימי קדם תפס בו מקום מבט בלתי אנושי, התמקמו גם התנהגויות ומוסדות שביטלו את האנושיות. באופן זה בחקר הטבע, בין יתר הדברים, נשאלה טבעיותו של האדם ונענה כפי שעונים ביחס לאובייקט טבעי.
4. אפילו זרמי החשיבה שהציגו את האדם כנתון להשתנות, ראו את האדם דרך מבט חיצוני, דרך צורות שונות של הטבעיות ההיסטורית.
5. הוא הרעיון הבסיסי אודות "טבע אנושי" זה שתאם את המבט החיצוני על האדם. אבל, בידיעה שהאדם הוא הישות ההיסטורית אשר אופן פעילותה החברתית משנה את הטבע של עצמה, הרעיון של "טבע אנושי" מופיע מוכפף לעשייה, לקיום ולהשתנויות והתפתחויות שקיום זה יכוון. באופן זה, הגוף כפרוטזה של ההתכוונות מתפשט באפשרויותיו ומאניש את העולם. ואת העולם הזה אי אפשר להמשיך לראות כחיצוניות פשוטה, אלא כ"נוף" טבעי או אנושי, כפוף להשתנויות אנושיות עכשוויות או עתידיות. ודווקא בעשייה זו האדם משנה את עצמו.

ג. גוף האדם כאובייקט של ההתכוונות

1. הגוף כאובייקט טבעי נתון לשינויים טבעיים, וכמובן, ניתן לשנותו לא רק בביטוי החיצוניים אלא גם בתפקודו הפנימי, הודות להתכוונות האנושית. מנקודת מבט זו, ערכו החשוב ביותר של הגוף הוא כפרוטזה של ההתכוונות. אבל מהשליטה על הגוף (ללא מתווכים), ועד התאמתו לצרכים ושימושים שונים, חוצץ תהליך חברתי שלא תלוי באדם בודד אלא שכולל אנשים אחרים.
2. הבעלות על המבנה הפסיכו-גופני שלי ניתנת הודות להתכוונות, אבל האובייקטים החיצוניים מופיעים כזרים לבעלותי המידית ורק ניתנים לשליטה באמצעות גופי. אולם, סוג מיוחד של אובייקט הוא הגוף של האחר, אשר אותו אני קולט כבעלותה של התכוונות אחרת. מוזרות זו מציבה אותי "נראה מבחוץ", נראה דרך ההתכוונות של אדם אחר. בגלל זה, הראיה שיש לי מהזר היא פרשנות, "נוף" שיתפשט אל כל אובייקט שישא את סימן ההתכוונות האנושית, אפילו אם הוא נוצר או הופעל על ידי מישהו עכשווי או בעבר. ב"נוף אנושי" זה אני יכול לשלול את ההתכוונות של האחרים, על ידי זה שאני אחשיב אותם כפרוטזות של הגוף שלי, ובמקרה זה עליי "לרוקן" את הסובייקטיביות שלהם לגמרי או לפחות באזורים שד החשיבה, הרגשה או העשייה שאני רוצה לשלוט עליהם ללא תיווך. החפצה זו בהכרח שוללת את אנושיותי ולכן אני מצדיק את המצב עקב פעולה של כוח עליון שלא נשלט על ידי ("התאוה", "אלוהים", "המטרה", "חוסר שוויון טבעי", "הגורל", "החברה", וכו').

ד. זיכרון ונוף אנושי

1. אל מול נוף זר, אני נעזר בזיכרון שלי ונהיה מודע לנוף החדש בגלל "זיהוי" העדרו בי. כך גם קורה לי בנוף אנושי שבו השפה, התלבושות והמנהגים החברתיים בולטים בשוני שלהם לגבי אותו נוף שבו התהוו זיכרונותיי. אבל בחברות בהן השינוי הוא איטי, הנוף הקודם שלי נוטה לכפות את עצמו על החידושים אותם אני תופס כ"חסרי חשיבות".
 2. וקורה שכאשר אני חי בחברות בהן השינויים הם מהירים, אני נוטה להתעלם מערך השינוי או להחשיב אותו כ"סטייה" מבלי להבין שהאובדן הפנימי שאני חווה הוא האובדן של הנוף החברתי בו התעצב זיכרוני.
 3. בעקבות מה שנאמר לעיל אני מבין שכל דור, כאשר הוא תופס את השלטון, נוטה להגשים באופן חיצוני את המיתוסים ואת התאוריות, את השאיפות ואת הערכים של אותם נופים שכבר לא קיימים היום, אבל שעדיין חיים ופועלים מכיוון הזיכרון החברתי שבו התהווה אותו דור. והנוף הזה הוא נוף אנושי עבור הבנים ו"חסר חשיבות" או "סטייה" עבור הוריהם. וכמה שלא ילחמו ביניהם הדורות, זה שמגיע לשלטון הופך מיד למפגר על ידי זה שהוא כופה את נוף התהוותו על נוף אנושי שהשתנה כבר, או שהוא עצמו תרם לשנותו. כך, בהשתנות שמשליט כל מכלול אנושי חדש, נמצא הפיגור שהוא גורר מתקופת התהוותו. ומול אותו פיגור מתנגש מכלול חדש שנמצא בשלבי התהוות.
- אני מעריך שהובן היטב שכאשר דיברתי על תפיסת "השלטון" על ידי דור מסוים, התכוונתי לכלל הביטויים שלו: פוליטיים, חברתיים, תרבותיים וכן הלאה.

ה. הריחוק שכופה הנוף האנושי

1. לכל דור יש את הערמומיות שלו, והוא לא יהסס לפנות אל ההתחדשות המתוחכמת ביותר אם על ידי כך הוא מגביר את כוחו. ואולם, זה גורם לקשיים רבים, כיון שהשינויים הללו גוררים אל העתיד את החברה שכבר בדינמיקה של היום נמצאת בניגוד עם הנוף החברתי שרצו לשמר. לכן, אני אומר ש"לכל דור יש את הערמומיות שלו", אבל יש גם את המלכודת שלו.
2. עם איזה נוף מתעמתת התאוה הערומה וחסרת ההצדקה? עם נוף אנושי נתפס, שונה מנוף זכור. אבל בנוסף לכך, עם נוף אנושי שאינו תואם את הטון הרגשי, עם אקלים רגשי כללי של זיכרון אנשים, בניינים, רחובות, מקצועות ומוסדות. וה"התרחקות" או "הזרות" הזו מראה ללא צל של ספק, שכל נוף נתפס הוא מציאות גלובלית ושונה מזו שזוכרים, אפילו אם מדובר בדברים מוכרים או יומיומיים. כך שהתאוות שמשך זמן רב חשקו את הבעלות על אובייקט (דבר, אדם, מצב), התאכזבו במימושם. זהו הריחוק שכופה הדינמיקה של הנוף האנושי על כל זיכרון אישי או חברתי; של יחיד או של רבים, או של דור שלם שחי באותו מרחב חברתי ונמצא "ספוג" באותו רקע רגשי!... כך, כמה עוד יותר מרוחקת נהית ההסכמה לגבי אובייקט מסוים כאשר הוא נידון על ידי דורות שונים או נציגים של תקופות שונות שחיים ביחד באותו מרחב! ואם נדמה שאנו מדברים על אויבים, ראוי לציין שהפערים האלה נפערים כבר בין אלה שמסכימים במטרותיהם.
3. לעולם לא נוגעים באותו אופן באותו אובייקט, כמו שלעולם לא חווים פעמיים את אותה כוונה. ומה שנראה לי שאני תופס ככוונה אצל אחרים הוא רק מרחק שאני מפרש כל פעם באופן שונה. כך, הנוף האנושי אשר יחודו היא ההתכוונות, מבליט את הזרות שבזמנו רבים ראו, בחשבם שאולי מדובר בתוצר של תנאים אובייקטיביים של חברה לא סולידרית שהשליכה אל הגלות את התודעה משוללת כל. ועל ידי הטעות שלהם בהערכתם את מהות הכוונה האנושית, מצאו שבחברה שנבנתה על ידם במאמץ רב, נפער פער בין דורות ונהיתה זרה כלפי עצמה ככל שגברה ההאצה של נופה האנושי. חברות אחרות, שנבנו לפי סכמות שונות, קיבלו את אותה המכה, ועל ידי הוכח שהבעיות העיקריות של האדם צריכות להיפתר כאשר יש כמטרה את ההתכוונות שהולכת מעבר לאובייקט, ואשר האובייקט החברתי הוא רק משכנה. ובאותו אופן, כל הטבע (כלול בו גוף האדם) צריך להיות מובן כמשכנה של ההתכוונות מחוללת שינויים.
4. התפיסה של הנוף האנושי היא השוואה עם עצמי ומחויבות רגשית, משהו ששולל אותי או משליך אותי קדימה. ומה"היום" שלי, על ידי הוספת זיכרונות אני נשאב על ידי הכוונה העתידנית. אותו עתיד שמתנה את ה"היום", אותו דימוי, אותו רגש מבולבל או רצוי, אותה עשייה נבחרת או נכפית גם כן משאירה סימן בעבר שלי, כי היא משנה את העבר כפי שהוא נתפס אצלי.

ו. החינוך

1. התפיסה של הנוף החיצוני והפעולה עליו מתנות את הגוף ואת האופן הרגשי של להיות- בעולם. כמובן שהן גם מתנות את הראיה עצמה של המציאות, כפי שהסברתי לפני כן. לכן, אני חושב שלחנך פירושו להכשיר את הדורות הבאים בתרגול של ראייה לא תמימה של המציאות, באופן שראייתם תתייחס את העולם לא כאל מציאות כביכול אובייקטיבית אלא כאובייקט של ההשתנות, אליו מייחס האדם את פעולתו. אבל אני לא מדבר כרגע על המידע אודות העולם, אלא על התרגול האינטלקטואלי של הסתכלות ייחודית. נעדרת דעות קדומות על הנופים, ועל תרגול של המבט עצמו, עם תשומת לב. חינוך בסיסי חייב לקחת בחשבון את התרגול של חשיבה קוהרנטית. במקרה זה לא מדובר בעצם הידיעה, אלא במגע עם מהות חווית החשיבה.
2. שנית, החינוך צריך להתבסס עד דרבון הפתיחות הרגשית. לפיכך, תרגול הרפרזנטציה מצד אחד והביטוי מצד שני, כמו גם הכושר בשליטה של ההרמוניות והקצב צריכים להילקח בחשבון בזמן תכנון עיצוב כולל. אבל אין בכוונת הנאמר ליישם שיטות ביומרה "ליצור" כישרונות אמנותיים, אלה שהאנשים יבואו במגע רגשי עם עצמם ועם אחרים, ללא הסיבוכים שיוצר חינוך ההפרדה והמעצורים.
3. שלישית, צריך יהיה לקחת בחשבון תרגול שישלב את כל האפשרויות הגופניות באופן הרמוני, וגישה שיטתית זו דומה יותר להתעמלות המבוצעת באומנות מאשר לספורט, כי הלה אינו מעצב באופן כולל, אלא באופן חד צדדי. מפני שכאן הכוונה היא לקיים קשר עם הגוף עצמו ולשלוט בו בחופשיות. אי לכך, את הספורט לא צריך להחשיב כפעילות מעצבת, אך בהחלט מעניין לטפחו על בסיס הגישה השיטתית שהוזכרה.
4. עד כה דיברתי על החינוך מנקודת ראותן של הפעילויות המעצבות את האדם בנופו האנושי, אבל לא דיברתי על המידע שקשור אל הידיעה, אל ההוספה של נתונים דרך הלימוד ודרך התרגול כצורת לימוד.

ז. ההיסטוריה

1. כל עוד ימשיכו לחשוב על התהליך ההיסטורי דרך מבט חיצוני, לשוב יהיה להסבירו כפריסה הגוברת של התכוונות האנושית במאבקה לגבור על הכאב (הגופני) והסבל (המנטאלי). בצורת הראיה ההיא ידאגו אחדים לגלות את החוקים האינטימיים של ההוויה האנושית דרך החומר, דרך הרוח, דרך הגיון מסוים, אבל לאמיתו של דבר המנגנון הפנימי שיחפשו יהיה תמיד מבחינת נראה "מחוץ" לאדם.
2. כמובן שימשיכו להבין את התהליך ההיסטורי כהתפתחות של צורה, שבסופו של דבר, לא תהיה אלה הצורה המנטאלית של אלה שכך רואים את הדברים. ולא חשוב באיזה סוג של דוגמה הם יעזרו, כי הרקע לראיה זו יהיה תמיד מה שירצו לראות.

ח. האידאולוגיות

1. האידאולוגיות שברגעים היסטוריים מסוימים היו השליטות והראו את יעילותן בכיוון העשייה ובפרשנות העולם בו תפקדו יחידים וקיבוצים אנושיים, הוסטו על ידי אידאולוגיות אחרות אשר הצלחתם הגדולה ביותר הייתה בלהציג עצמן כמציאות עצמה, כדבר הקונקרטי והמידי ביותר, ומשוללות כל "אידאולוגיה".
2. כך, האופורטוניסטים של תקופות אחרות, שייחודם היה בבגידתם בכל מחויבות, הופיעו בתקופות משבר האידאולוגיות כשהם קוראים לעצמם "פרגמטיים" או "מציאותיים", מבלי להבין אפילו מהיכן באו אותן מילים. בכל מקרה הם הציגו את האידאולוגיה שלהם ללא כל בושה, כשהיא מופיעה כשיא החוכמה והיושר.
3. ללא ספק שעם האצת השינוי החברתי, חוסר ההתאמה בין הנוף האנושי שבו עוצבו דורות אחדים לבין הנוף האנושי בו הם היו צריכים לפעול, השאיר אותם יתומים מכל תאוריה ומכל מודל התנהגות. ולכן, כל בפעם הם נאלצו לתת תשובות יותר חפוזות ויותר מאולתרות, כשהן נהיות יותר ויותר "רגעיות" ונקודתיות בישומן, ועל ידי זה כל מושג של תהליך וכל מושג של היסטוריות הלך ודעך, ובמקום זה התפתח מבט אנליטי ומפוצל.
4. הציניקנים הפרגמטיים התגלו כנכדים מבישים של אותם יוצרים של "תודעות אומללות", ובנים של אלה שהאשימו את האידאולוגיות כ"מיסוך" של המציאות. לכן, בכל פרגמטיזם הסתמן האבסולוטיזם המשפחתי. וכך הם נשמעו אומרים: " צריך להתייחס למציאות ולא לתאוריות". אך זה הקשה עליהם מאוד כשצצו זרמים אירציונליים שטענו: "צריך להתייחס למציאות שלנו, ולא לתאוריות".

ט. האלימות

1. כאשר מדברים על מתודולוגיית הפעולה המתייחסת למאבק החברתי והפוליטי, לעתים קרובות מתייחסים לנושא האלימות. אבל קיימים עניינים קודמים שהנושא הנידון אינו זר להם.
2. כל עוד האדם לא ייצור חברה אנושית לחלוטין, זאת אומרת חברה בה השלטון יהיה בידי הכלל החברתי כולו ולא בידי חלק ממנו (המחפיץ את הכלל וכופה את עצמו עליו), האלימות תהיה הסימן לפיו תעשה כל פעילות חברתית. לפיכך, יש לדבר על האלימות בהקשר לעולם הממוסד, ואם לעולם זה מתנגדים במאבק לא-אלים, אז צריך להבליט בראש וראשונה שעמדה לא-אלימה זו היא כזו מפני שהיא לא סובלת את האלימות. כך שהעניין אינו בהצדקת סוג מסוים של מאבק אלא בהגדרת תנאיי האלימות שכופה השיטה הבלתי-אנושית הזו.
3. מצד שני, בלבול אי-אלימות עם פציפיזם מביא לטעויות אין ספור. אי-האלימות, כמתודולוגיית פעולה, אינה זקוקה להצדקה; אבל הפציפיזם צריך לקבוע שיקולים לגבי העובדות המרחיקות או מקרבות את השלום, כשהוא מובן כמצב של אי-לוחמה. זו הסיבה שפציפיזם דן בנושאים כמו פירוק החימוש, כשהוא מעמיד את זה כעדיפות עליונה של החברה, בזמן שהחימוש הוא מקרה של איום באלימות פיזית שנענה לשלטון הממוסד של מיעוט שמנהל את המדינה. נושא פירוק החימוש הינו בעל חשיבות עליונה, ואמנם הפציפיזם, העוסק בנושא דחוף זה, אפילו אם הוא יצליח בדרישותיו לא ישנה את מסכת האלימות. ובוודאי, לא יוכל להתרחב אלא באופן מלאכותי אל נושא שינוי המבנה החברתי. כמו כן ברור שקיימים מודלים שונים של פציפיזם ויסודות עקרוניים שונים בתוך הזרם הזה, אבל בכל אופן אין השלכה ממנו למצע רחב יותר. ואמנם, אילו השקפת עולמם הייתה רחבה יותר בוודאי היינו עומדים מול דוקטרינה שכוללת בתוכה את הפציפיזם. במקרה כזה היינו צריכים לדון בעקרונות אותה דוקטרינה לפני הקבלה או דחיה של הפציפיזם שנובע ממנה.

י. החוק

1. "זכותו של אדם נגמרת איפה שמתחילה זכותם של האחרים", לכן, "זכותם של האחרים נגמרת איפה שמתחילה זכותו של אדם", אבל כיוון שהדגש מושם על המשפט הראשון ולא על השני, מתאפשר לחשוד שאלה שטוענים כך רואים את עצמם "כאחרים", זאת אומרת כנציגים של שיטה נתונה שכביכול מוצדקת מאליה.
2. לא חסרו כאלה שהשליכו את החוק מאיזשהו "טבע" אנושי כביכול, אבל כיוון שכבר דנו בהשלכה זו לפני כן, זה לא מוסיף לנקודה.
3. אנשים מעשיים אלה לא בזבזו זמן על הכנת תאוריות וקבעו שיש צורך בחוק בשביל שיתאפשר הדו קיום החברתי. כמו כן נטען שהחוק נועד בשביל להגן על האינטרסים של אלה שכופים אותו.
4. ככל הנראה, המצב המוקדם של שלטון הוא זה שמציב חוק מסוים, שבו בזמן עושה את השלטון לחוקי. כך שהשלטון ככפיה של כוונה מסוימת, מוצדקת או לא, הוא הנושא המרכזי. יש האומרים שהכוח לא מעניק זכויות, אבל טענה זו יכולה להתקבל אם רואים את הכוח רק כתופעה פיזית ברוטלית, כשלמעשה הכוח (הכלכלי, הפוליטי וכו') לא צריך להיות מוצג באופן מוחשי על מנת להיות נוכח ולהשליט כבוד. מצד שני, אפילו הכוח הפיזי (של כלי הנשק, לדוגמה), המוצג כאיום גלוי, כופה מצבים שמוצדקים באופן חוקי. ואסור להתעלם מזה שהשימוש בכלי נשק בכיוון זה או אחר תלוי בכוונה האנושית ולא בזכות מסוימת.
5. זה שעובר על החוק, מתעלם ממצב שנכפה עליו בהווה, והוא חושף את זמניותו (עתידו) להחלטות של אחרים, אבל ברור שלאותו "הווה" בו החוק מתחיל להיות בתוקף יש שורשים בעבר. המנהגים, המוסר, הדת או הקונצנזוס החברתי הם בדרך כלל המקורות שמוצגים בשביל להצדיק את קיומו של החוק. ביחד עם זה, כל אחד מהם תלוי בשלטון שכפה אותו, ומקורות אלה עוברים ביקורת מחודשת כאשר השלטון שכפה אותם דעך או השתנה באופן שהחזקת שיטת החוקים הקודמת מתחילה להתנגש מול "הסבירות", מול "השכל הישר" הנוכחי וכו'. כאשר המחוקק משנה חוק, או כאשר קבוצה של נציגי העם משנה את החוקה של המדינה, אין כביכול עבירה על החוק, כי אלה שפועלים כך אינם חשופים להחלטות של אחרים, זאת אומרת כי יש בידיהם את השלטון או פועלים כנציגים של שלטון, ובמצבים אלה ברור שהשלטון יוצר זכויות ומחויבויות ולא להיפך.
6. לזכויות האדם אין את התוקף האוניברסלי שהיה רצוי, כי הן אינן תלויות בשלטון האוניברסלי של האדם, אלא בשלטון של חלק מעל לכלל, ואם הדרישות הבסיסיות ביותר לגבי השליטה על הגוף עצמו נרמסות בכל המקומות, אנו יכולים לדבר רק על שאיפות, שיצטרכו להיהפך לזכויות. זכויות האדם לא שייכות לעבר, הן שם בעתיד ושואבות את ההתכוונות, מזינות מאבק שמתחזק על כל אונס חדש שמבוצע בגורל האדם. זו הסיבה שלכל דרישה שתעשה למען זכויות האדם יש תכלית, כי היא מראה לשלטונות העכשוויים שהם אינם כל יכולים, ושאינן להם בקרה על העתיד.

יא. המדינה

1. נאמר שאומה היא הישות החוקית המורכבת ממכלול התושבים של ארץ מסוימת, הנמשלת על ידי אותה ממשלה. מאוחר יותר הורחב הרעיון אל השטח של אותה ארץ. אבל לאמיתו של דבר, אומה יכולה להתקיים במשך אלפי שנים מבלי להיות נמשלת על ידי אותה ממשלה, מבלי להימצא באותה טריטוריה ומבלי להיות מוכרת באופן חוקי על ידי שום מדינה. מה שמגדיר אומה היא ההכרה ההדדית שקובעים בינם לבין עצמם האנשים שמזדהים עם ערכים דומים ושואפים לעתיד משותף, וזה לא מתייחס לא לגזע, לא לשפה, לא להיסטוריה המובנת "כהמשכיות ארוכה שמתחילה בעבר מיתולוגי". אומה יכולה להיווצר היום, יכולה להתפתח אל העתיד או להיכשל מחר, ויכולה גם לצרף קבוצות אחרות אל הפרויקט שלה. במובן זה, ניתן לדבר על היווצרות האומה האנושית שלא התגבשה עדיין ושסבלה מאין ספור רדיפות וכישלונות... מעל לכל סבלה מכישלון הנוף העתידי.
2. למדינה, בהקשר של צורות ממשל מסוימות המוסתות על ידי החוק, מייחסים את הכושר המוזר ליצור לאומים ולהיות היא עצמה האומה. פיקציה חדשה זו, של המדינות הלאומיות, סובלת כרגע את המכה של השינוי המהיר של הנוף האנושי. אי לכך, הכוחות שיצרו את המדינה הנוכחית ושהעניקו לה תכונות פשוטות של מתווכת, נמצאים במצב מתאים בשביל להתגבר על תבניתו של אותו מנגנון המרכזי לכאורה את שלטון האומה.
3. הכוחות השלטוניים של המדינה אינם הכוחות האמתיים שמקנים זכויות ומחויבויות, שמנהלים ומבצעים לפי מדיניות מסוימת. אבל, עם גדילתו של המונופול של השיטה והפיכתה של המדינה לשלל מלחמה מתמיד עבור פלגים שונים, נבלם חופש הפעולה של הכוחות האמתיים וגם סורבלה פעילות העם, לתועלת ביורוקרטיה שפחות ופחות מתאימה לזמננו. לכן, צורתה של המדינה הנוכחית כבר לא מתאימה לאף אחד, למעט הגורמים המפגרים ביותר של החברה. הנקודה היא שלביזור הפרוגרסיבי ולהקטנת סמכות המדינה, צריכה להתאים להתפתחות והצמיחה של שליטת הכלל החברתי כולו. כל מה שינוהל בעצמו ויבוקר על ידי העם (ללא הפטרנליזם של צד מסוים), יהיה הערובה היחידה לכך שהמדינה המפלצתית הנוכחית לא תוחלף בשלטון ללא מעצור של אותם אינטרסים שיצרו אותה מלכתחילה ושנאבקים היום לכפות את אי-חיוניותה.
4. עם שיהיה במצב להגדיל את כוחו האמתי (ללא התיווך של המדינה או של שלטון של מיעוטים), יימצא במיטבי שבתנאים בשביל להזניק את עצמו אל העתיד כחלוץ של האומה האנושית האוניברסלית.
5. לא צריך להאמין שהאיחוד המלאכותי של ארצות בגופים על-לאומיים מגדיל את כוח ההחלטה של העמים המאוחדים, באותו אופן שלא הגדילו אותו האימפריות שספחו אליהן שטחים ואומות תחת השלטון ההומוגני של אינטרס פרטי.
6. אמנם קיים בציפיות העמים האיחוד האזורי של העושר (או של העוני), בדיאלקטיקה אל מול כוחות חוץ-אזוריים, ואם אכן קורה שנוצרות תועלות ארעיות מאיחודים אלה, לא בגלל זה נפתרת הבעיה הבסיסית של חברה אנושית במלואה. וכל סוג של חברה, שלא תהיה אנושית

במלואה, תהיה נתונה למארבים (והאסונות) שנובעים מזרות החלטותיה לעומת האינטרסים פרטיים.

7. אם כתוצאה מאיחודים אזוריים, קמה מדינת-על מפלצתית או שלטון חסר מעצורים של האינטרסים הקודמים (עכשיו מלוכדים לחלוטין), והם כופים את שלטונם באופן מתוחכם על הכלל חברתי כולו, יתרחשו קונפליקטים רבים שיערערו את בסיסם של אותם איחודים והכוחות הצנטריפוגליים יקבלו תנופה הרסנית. ולעומת זאת, אם השלטון המחליט של העם אכן מתקדם, השילוב של קהילות שונות יהיה גם חלוץ האינטגרציה של האומה האנושית בהתפתחות.

יב. הדת

1. מה שנאמר על הדברים והעובדות, הם לא הדברים או העובדות עצמם, אלא "דימויים" שנובעים מהם ושיש להם במשותף איתם תבנית מסוימת. הודות לתבנית משותפת זו, ניתן לומר את הדברים ואת העובדות. כמובן, לא ניתן לציין את התבנית באותו אופן בו מציינים את הדברים, כי זו תבנית האמירה עצמה (כמו גם התבנית של הדברים והעובדות). לכן, השפה יכולה להראות אבל לא לומר מתי היא מתייחסת למה "שכולל" את הכל (גם את השפה עצמה). זה המקרה של "אלוהים".
2. נאמרו על אלוהים דברים שונים, אבל זה נראה כסתירה כשמבחינים במה שנאמר, כלומר, במה שמתיימרים לומר.
3. אודות אלוהים לא ניתן לומר שום דבר. רק ניתן לומר על מה שנאמר אודות אלוהים. רבים הם הדברים שנאמרו עליו, והרבה ניתן לומר על דברים אלה, מבלי שבעקבות כך נתקדם בנושא האלוהים באשר לאלוהים עצמו.
4. מעבר למשפטים קשי ביטוי אלה, הדתות יכולות להיות בעלות עניין עמוק רק אם הן מתיימרות להראות את אלוהים ולא לומר אודותיו.
5. אבל הדתות מראות את אשר קיים בנופים שלהן. לכן, שום דת אינה אמיתית או כוזבת מפני שערכה אינו טמון בהיגיון. הערך שלה טמון בסוג הרישום הפנימי שהיא מעוררת, בהתאמת הנופים בין מה שרוצים להציג ומה שבאמת מוצג.
6. הספרות הדתית קשורה בדרך כלל אל נופים חיצוניים ואנושיים, ולא נעלמות ממנה התכונות והסגולות של אליהם. אבל, אפילו אם הנופים החיצוניים והאנושיים משתנים, הספרות הדתית יכולה להתקדם אל עבר זמנים אחרים. דבר זה אינו מוזר, כי גם סוג אחר של ספרות (לא דתית) יכולה להיקרא בעניין והתרגשות רבה בתקופות שונות מאוד. גם ההישרדות בזמן אינה אומרת הרבה לגבי "אמיתות" אמונה מסוימת, כיוון שנהלים חוקיים וטקסים חברתיים ממשיכים להתקיים אפילו אם כבר אינה מוכרת משמעותם המקורית.
7. הדתות פורצות בנוף אנושי מסוים ובזמן היסטורי מסוים, ואז נוהגים לומר שאלוהים נגלה בפני האדם. אבל משהו קרה בנוף הפנימי של האדם בשביל שברגע היסטורי זה ההתגלות תתקבל. בדרך כלל, הפרשנות לשינוי ניתנה כהתרחשות ש"מחוץ" לאדם, כשמיקמו את השינוי בעולם החיצוני או בעולם החברתי, וכך הרוויחו באספקטים מסוימים, אבל איבדו מבחינת ההבנה של התופעה הדתית כרישום פנימי.
8. אבל גם הדתות הציגו את עצמן כחיצוניות, ובזה הכשירו את השטח לפרשנויות הללו.
9. כאשר אני מדבר על "דת חיצונית" אין אני מתייחס לדימויים פסיכולוגיים המשתקפים בפסלים, ציורים, מבנים, אוצרות (השייכים לחוש הראיה). אינני מתכוון גם להשתקפות בשירים, תפילות (המתייחסים לחוש השמיעה) ולהשתקפות בהבעות, תנוחות והצבות של הגוף בכיוונים שונים (השייכים לחושים הקינסטטי והסינסטטי, שהם החושים הפנימיים של

הגוף). לבסוף, אני גם לא אומר שדת היא חיצונית בגלל שיש לה ספרים קדושים, קידושים וכו'. אני אפילו לא מסמן דת כחיצונית בגלל שלאמונתה היא מצרפת כנסיה, ארגון, חגים, מצב גופני או גיל מסוים של המאמינים בשביל לבצע פעולות שונות. לא, הצורה הזו בה נלחמים ביניהם המאמינים של דת זו או אחרת, כשהם מייחסים לצד השני רמה מסוימת של עבודת אלילים בגלל סוג הדימוי העדיף עליהם לשם עבודתם, לא תורמת למהות העניין (חוץ מאשר בלהראות את הבורות הפסיכולוגית המוחלטת של היריבים).

10. אני מכנה כ"דת חיצונית" כל דת שמתיימרת לומר אודות אלוהים וכוונת אלוהים, במקום לומר אודות הדתיות ואודות הרישום האינטימי שבאדם. ואפילו לתמיכה בפולחן חיצוני יכולה להיות משמעות אם, בעזרת התנסויות אלה, המאמינים היו מעירים בתוך עצמם (מראים) את נוכחות האלוהים.

11. אבל העובדה שהדתות עד היום היו חיצוניות נובעת מהנוף האנושי בו הן נולדו והתפתחו. אולם, תיתכן לידת דת פנימית או הפיכתן של הדתות אל הדתיות הפנימית אם הן שואפות לשרוד. אבל זה יקרה בתנאי שהנוף הפנימי יהיה מסוגל לקבל התגלות חדשה. דבר זה, מתחיל להראות באותן חברות בהן הנוף האנושי מתנסה בשינויים כל כך חמורים שהצורך בנקודות יחוס פנימיות נעשה דחוף יותר ויותר.

12. שום דבר ממה שנאמר על הדתות אינו יכול להמשיך להתקיים ביציבות כיום, כי אלה שתמכו או שללו, כבר מזמן הפסיקו לראות את ההשתנות הפנימית באדם. אם אחדים ראו את הדתות כמרדימות של הפעילות החברתית או הפוליטית, היום הם מתעמתים עמן בגלל תנופתן הכבירה בתחומים אלה. אם אחרים דימינו אותן ככופות את המסר שלהן, הם מגלים שהמסר שלהן השתנה. אלה שהאמינו שהן עומדות לשרוד לעולמים, היום הם מטילים ספק בנצחיותן, ואלה ששיערו שהן עומדות להעלם תוך זמן קצר, נוכחים בהפתעה מול ההתפרצות של צורות מסטיות מפורשות או חבויות.

13. ובתחום זה מעטים הם אלה שיש להם אינטואיציה לגבי מה שצופן העתיד, כי מעטים הם אלה ששוקדים במלאכת הבנת הכיוון בו צועדת ההתכוונות האנושית, שבהחלט, הולכת מעבר לפרט האנושי. אם האדם רוצה שמהו חדש "יתגלה", זה מפני שמה שנוטה "להתגלות" כבר פועל בנופו הפנימי. אבל לא מתוך היומרה להיות נציג של אלוהים מסוים, הופך הרישום הפנימי של האדם להיות למשכן או נוף של מבט (כוונה) טרנסצנדנטלית.

יג. הדרכים הפתוחות

1. ומה יש לגבי העבודה, הכסף, האהבה, המוות ועוד הרבה היבטים אחרים של הנוף האנושי שחבויים בדברים אלה? ישנו, בהחלט, כל מה שכל אחד יכול לענות, כל עוד הוא ירצה לעשות זאת כשהוא לוקח בחשבון את הצורה הזו להתייחס לנושאים, כשמייחסים מבטים לנופים, וכשמבינים שהנופים משנים את המבטים.
2. בגלל מה שנאמר לעיל, אין צורך להוסיף בדברים חדשים, כי אם יש כאלה שמתעניינים בהם ובצורת התבטאותנו עד כה, הם יכולים לדבר באותו אופן בו אנחנו היינו מדברים. ואולם, אילו דיברנו על דברים שלא מעניינים אף אחד, או באופן שלא מאפשר לבאר אותם, תהיה זו סתירה להמשיך לדבר עבור אחרים.

